Է· ՏԱՐԻ 2071 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՔԱՂՈՑ 4383–Հ· Տ· 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 189 Տ· 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890–ՀԻՃՐ· 9 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible] ... 160
» » Վեցամսեայ » » ... 80
» » Եռամսեայ » » ... 40
Գաւառաց [illegible] ... 200
» [illegible] ... 100
Օտար երկիրներ [illegible] ... 56
» [illegible] ... 28
[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 14 դեկտ·

Մոտէլ և Հնարագիտութիւն հոմանիշ ստեղծած է բնութիւնը· Տիեզերք հզօրին է· Եթէ հզօր տարր մը կայ որ կը տիրապետէ և պիտի տիրապետէ անբեւակայելի տարրերի մէջ՝ մոտէլ տարրն է եւ հնարագիտութեան տարրն· Բայց թէ մա՞րդն ստեղծուեցաւ հնարագիտութեան համար, թէ հնարագիտութիւն՝ մարդուն համար—այս հարց առեղծուած մ'է, որի լուծում տալն՝ խուսափանքըր ընթերցողի իրեն հասկացողութեան կը թողում· Միայն մի բան ճշմարիտ է թէ հնարագիտութիւն նոյն իսկ մարդուն մէջն է· կ'ուզէ՞ք որ տրամաբանութեան ապացոյցներէն մէկին դիմեմ·—մարդ կարելի է առանց հնարագիտութեան ապրի—ինչպէս նախապատմական ժամանակների մէջ, ուր մարդիկ կ'ուտէին և կը խմէին, ինչ որ բնութիւն իրենց առջեւ կը նետէր ամեն օր, և ասկէ անդին ոչինչ չկար իրենց համար—· բայց հնարագիտութիւնն առանց մարդու չկրնար գոյութիւն ունենալ· Կը յիշեմ, երբ դեռ ուսանող էի, և երբ դեռ նոր ծնունդ գտած էին իմ մէջ ո և է հարց քննելու և անոր մասին դատելու կարողութիւններս, իմ Հայկաբանութեան յարգելի ուսուցչին և անոր գաղափարակիցների մէջտեղ երկարօրէն ծեծուած ո և է հարցի մասին ես ալ կը հրաւիրուէի իմ կարծիքներ յայտնելու, թէպէտ երկիւղածօրէն, որովհետեւ նորանոր զարգացուն և սեթեւեթեալ բառեր իմ բարեկամներս էին, սակայն խօսքեր, հասկնալի իմաստ մը արտայայտող խօսքեր, ամենէն աւելի կը ծանրանային իմ մատաղ և համբակ մտքի վրայ· Կը յիշեմ դեռ, այդ հարցերէն մէկն ալ այս էր·—հնարագիտութիւն մարդի հետ կը ստեղծուի, և այս ամեն գիւտեր, զորս մարդիկ մէկ միւսին ետեւէն կը հնարեն, հին՝ մանաւանդ անդրպատմական ժամանակներէն ի վեր կային, միայն թէ սքօղեալ կամ թաղուած մնացած էին, քանի որ մարդկային գերագոյն կարողութիւն հոն թափանցած չէր· Արեւի ներքեւ նոր բան մը չկայ· Մէկ կողմ դնելով գրողի, բանաստեղծի, նկարիչի և գիտնականի հնարագիտութիւնը—զի ասոնք ալ իրենցն ունին—վայրկեան մը արուեստագէտի հնարագիտութեան վրայ զբաղուինք· Դնենք զինք իւր գրասենեակի կամ աշխատանոցի մէջ· Ամեն բան հանդարտ է իւր չուրջ—ամենէն գլխաւոր պահանջն այս է գրելու, բանաստեղծելու և հնարագործելու համար—կը մտածէ, չատ անգամ այնչափ չատ կը կորսուի իւր մտածմունքների մէջ որ ինքզինք կը մոռնայ, իւր միտք զանազան պտոյտները կ'ընէ, ամեն մէկ պտոյտով մէկ մէկ մութ երեւոյթ կը լուսաւորուի իւր առջեւ, կ'իմաստասիրէ զանոնք, մէկ միւսին հետ համաձայնութեան կը դնէ, և այսպէս իւր մէջ կը կազմակերպէ ամբողջութիւնն այն գիւտի զոր պիտի յայտարարէ յետոյ· Կը հետեւի ուրեմն թէ ո և է գիւտի զանազան տարրերն պատրաստ են, ստեղծուած են արդէն, մարդ պէտք է միայն որ մտաւորապէս յօդէ, գտնէ զանոնք և պայծառէ մէկ միւսին հետ· Մարդն այսպէս կը հնարագործէ, հնարագիտութիւն մեր ժամանակի պարգեւն է, անոր սպառելը չկայ· Պատուարժան ընթերցողներին ծանօթ է օրուան նորագոյն գիւտի մը յայտնուիլն—Քօխեան գիւտ—այդ մասին գրել դեռ յարմար չեմ տեսներ, որովհետեւ դեռ անստուգութիւն մ'է այն· Մօտալուտ ապագայի հսկայ գիւտ մը կայ, որի սաղմը կը կազմակերպէ այսօր Էտիսօն, հարկ կը համարիմ անոր վրայ դարձնել հետաքրքիրների ուշադրութիւնը·

* *

Միացեալ-Նահանգների Օկտէն գաւառին մէջ մագնիսական երկաթի ընդարձակածաւալ խաւ մը գտած է Էտիսօն, որ մէկ մղոն տարածութիւն ունի և հողագնդի ամենէն անծանօթ խորերը կը ձգուի· Այս խաւ անհաշուելի քանակութեամբ երկաթ կրնայ մատակարարել անսպառելի ժամանակների մէջ· Երկաթի այս հսկայ զանգուած՝ լեռնային հսկայ մագնիս մ'է, զոր պիտի ընծայէ մարդկութեան հանճարեղ Էտիսօն· Երկու կիսագնդի ամենէն անծանօթ խորերի մէջ ապրող մարդիկ՝ իրարի հետ րոպէական հաղորդակցութեան մէջ պիտի լինին մի օր մի մարդի միջոցով, որ մեր նմաններէն է, բայց երկաթի մարդ է, Իւր բոլոր հանճար երկաթի մէջն է· Այս մետաղի մէջ կը փոխանցէ նա խօսքն, արտասանած ճառ մը, ձայն, երգ մը, նուագերգութիւն մը, գեղասանի կամ գեղասանուհիի խրոխտ և մեղմ շեշտերն, նոցա ճիչն, ողբն ու լացն, և փոխանցելէ յետոյ, կը փոխադրէ զանոնք հեռուն և հեռու որչափ որ կրնաք երեւակայել· Երկաթէ երկայնաձիգ թելերի ծածանումներն իբրեւ միջնորդ կը ծառայեն այս փոխանցիկ աշխատութեան· «Բարա հեռաձայն»—հռչակաւոր Էտիսօնի առաջի կարգ անցած անունը — ոչ միայն նախատեսող հանճար մ'է, այլ մոգ մ'է, կամ աւելի ճիշդ ճարտար մոգիչ մ'է· Երբ կը մտածէ րոպէապէս, գիւտ մ'է որ կ'որոճայ· Իւր յարաճուն և բեղմնաւոր երեւակայութիւն գիտնոց անսպառելի պաշար մը ստեղծած է իւր ուղեղի մէջ· Մի նոր երեւոյթ կամ նոր դէպք նորօրինակ երեւակայութիւն մը կ'ստեղծէ իրեն մէջ· Երբ գիպուածով ճանապարհորդութիւն մը կը կատարէ Օկտէն մէջ, նորա երկաթեայ զանգուածին ընդարձակ տարածութիւնն իւր ուշը կը գրաւէ և րոպէապէս կը վճռէ այդ հսկայ զանգուած՝ մագնիսի մը կերպարանափոխել· Երեւակայել և կազմակերպել միեւնոյն րոպէի մէջ կը կատարուին, որմէ յետոյ Էտիսօն [illegible] գիւտի մը առջեւ կը գտնէ ինքզինք· Սոսկալի անոր համար, որովհետեւ որոնք որ բաղդ պիտի ունենան տեսնելու այս հսկայ գիւտ, բառին պարզ նշանակութեամբ պիտի սոսկան·

* *

Էտիսօն կը խորհի այդ երկաթեայ ամբողջ զանգուած — լեռը փաթթել պղնձեայ թելով մը, որպէս զի ելեքտրական հոսանք մը առաջ բերէ, որի այլեւայլ և պարբերական փոփոխութիւնները համաստաման պիտի լինին այս հսկայ երկաթեայ զանգուածի մագնիսական ուժին· Երեւակայեցէք լեռ մը, Ալպեան լեռների վիթխարի բացուկներէն մէկի նման, որ անընդհատ պիտի փոխէ ելեքտրական հզօրագոյն հոսանք մը· Մարդկային տկար ձեռքերն պիտի լինին որ պիտի կառավարեն այս հոսանքի զանազան ուղղութիւնները· Այս զօրաւոր ելեքտրականութեան թատրերն պիտի լինին գլխաւորաբար Արեգակ և Երկիր· Մէկն պիտի ազդէ, իսկ միւսն պիտի ազդուի·

Մեր օրով ընդունուած անհերքելի ճշմարտութիւն մ'է թէ այն ամեն կերպարանափոխութիւնները որոնք կը կատարուին ամեն օր և ժամանակագրական անվրէպ կանոնաւորութեամբ մը Արեգակնային ահագին զանգուածի մէջ, առանց ո և է ազդեցութեան չեն մնար հողագնդի զանազան երեւոյթներին վրայ· Մետէորաբանական այս երեւոյթներ՝ անփոփոխ զուգանմանն են այն միօրինակ համրաշխութեան, որ անհաշուելի դարերէ ի վեր կը կայանայ Տիեզերական մեծ աստղին և իրեն արբանեակ Երկրագնդի մէջ տեղը· Եթէ այս դարաւոր միացման գիծը խզուի մի օր, ընդհանուր անկում մը, քանդում մը պիտի սկսի· Եթէ Արակօ, Բուլիէ, Հէրշէլ, Թինտալ և Հայր Սէկի նշանաւոր գիտնականներին հաւատք ընծայենք, Արեգակի տարրաբանական կերպարանափոխութիւններն ոչ միայն առաջ կը բերեն լոյս և ջերմութիւն, որոնցմով կ'օգտուինք մենք, ելեքտրականութիւն և մագնիսականութիւն, որոնց միօրինակարար ենթակայ են ովկիանոսներ, ծովեր և այլ և այլ ջրակոյտեր, ոչ միայն բոյսերի մէջ ծնունդ կուտան կենսատու հիւթեր և օդեր՝ մեր երակների մէջ, այլ նաև միակ աղբիւրն և միակ բնապատճառն են այն անմեկնելի [illegible], որուն ենթակայ են մեր կեանքի ամեն մէկ երեւոյթներն, և որի վրայ ապչած կը նային դեռ մեր դարի գիտնականներ· Կաւէ այս զանգուած -որի վրայ կ'ապրինք- գլխաւոր թատրըն է այս ամեն երեւոյթների· Երկրաշարժներ, եղանակների յաջորդական փոփոխութիւններ, որոտումներ, կայծակ, մրրիկներ, թայֆուն, թափառիկ աստղներ, շրջմոլիկ հուր, հիւսիսայգ, և էն էն, այս ամեն երեւոյթներ՝ միակ ծնունդն են այն ելեքտրական մագնիսականութեան, որ անընդհատ կը բղխի արեգակի ծոցէն· Մենք հիմայ ելեքտրական մագնիսականութեան ոսկեդարի մէջ ենք· Անով կը լուսաւորենք, անով կը բաղադրենք և կը տարբաղադրենք զանազան մարմիններ, անով կ'երթեւեկենք, կը խօսակցինք, կը փոխադրենք մեր մտքեր, անով կը բժշկենք, րոպէապէս կ'ելեքտրականացնենք և կը մահացնենք դատապարտեալ ոճրագործն, և էն էն· Էտիսօն և իրեն յաջորդներն կամ նախորդներն ելեքտրական այս հզօր գործունէութիւնն մագնիսական երկաթի փոքրիկ կտորներով սկսեցին· Էտիսօն այսօր կը բարեփոխէ ինքզինք, լեռնային ահագին զանգուածով մը կը փորձէ սկսիլ, զոր երկրագնդէն կտրել և ուրիշ տեղ փոխադրել չը կրնար· Էտիսօն դարձեալ, կամ թէ իրեն յաջորդներն, գուցէ ասով ալ չբաւականանան, և Արեգակի ելեքտրա-մագնիսականութիւնովն սկսին ուղղակի· Այս տիեզերական աստղի չուրջ պղնձեայ թելերը դարձնել անկարելի է, բայց կարելի է հսկայ ընդունարան մը չինել եւ նորա ելեքտրա-մագնիսականութիւնը անոր մէջ ամբարել· Գիտնականներ ալ կան, որոնք կ'երեւակայեն թէ արուեստագիտական միջոցներով կարելի պիտի լինի օր մը հաստատել կամ չինել այնպիսի ահագին ընդունարան մը, որի մէջ հնար լինի ամբարել արեգակի ջերմութիւնն ալ, եւ ձմեռ ատեն բաշխել ցուրտ երկիրների մէջ, ինչպէս կը բաշխեն այսօր ելեքտրական լոյսը· Թէ ծաղրեն եւ թէ չը ծաղրեն մարդիկ գիտնականների այս հետամտութիւնը, այսօր երեւակայութիւն մ'է, վաղը իրականութիւն պիտի դառնայ· Որոնք պիտի ապրին՝ պիտի տեսնեն·

* *

Բնական այս հսկայ մագնիս, որ պիտի փոխանակէ անհամար արուեստական մագնիսներ, պիտի հաստատուած մնայ Օկտէնի գաւառին մէջ· Մագնիսական այս երկաթէ լեռ անտարբեր պիտի մնայ արեգակի ելեքտրական ամեն մէկ զօրաւոր և տկար քմահաճոյքներին առջեւ, որոց ենթակայ են սակայն կողմնացոյց և այլ և այլ գործիքների մագնիսացեալ ասեղներն և որոց այլ և այլ շեղումներ՝ զանազան ծանր և թեթեւ փոփոխումների տեղի տան մէջ· Միակ և տիեզերական մագնիսականութիւն, ինչպէս միակ և տիեզերական ժամ և միջօրէական· Մեր ժամանակի մէջ մարդկային առաջդիմութիւն կը ձգտի գլխաւորաբար Միութիւն մը ստեղծել, կամ աւելի ճիշդ կազմակերպել· Մի և նոյն ուղղութիւն, կամ մի և նոյն գործունէութիւն ամեն բանի մէջ.—մի և նոյն տնօրէնութիւն, մի և նոյն քաղաքակրթութիւն, մի և նոյն կրթական օրինագիծ, ընկերական մի և նոյն կենցաղավարութիւն, միօրինակ ժամ, միօրինակ գործունէութիւն, ընդհանուր միօրինակ հաղորդակցութիւն երթեւեկի, լոյսի, ջերմութեան, էն· Լաւագոյն է—իմ կարծիքով—մէկ աղբիւր ունենալ այս ամեն մէկ երեւոյթի, մէկ և միօրինակ ուղղութիւն մեր ամեն մէկ գործունէութեան համար· Էտիսօնի տիեզերական այս միակ մագնիս՝ այս [illegible] պայմաններէն մէկն է·

Ամեն երկիր կարող է այն ընդհանուր մագնիսին հետ հաղորդակցութեան մտնել· Նորա ելեքտրական հոսանք կարելի է ամեն տեղ փոխադրել, անսահման ովկիանոսներ և ցամաքներ բնաւ արգելք մը չեն այս փոխադրութեան· Մէկ քաղաքէ միւսը հեռագրական հաղորդակցութիւն հաստատելու համար, փոխանակ ելեքտրական առանձին գործիք մը չինելու, որ իրեն անյարմարութիւնն և մեծ ծախքն ունի, բաւական է հաղորդիչ թելի մը միջոցաւ այս հսկայ մագնիսին հետ հաղորդակցութեան մտնել, որի ելեքտրական միօրինակ հոսանքն միեւնոյն գործունէութիւնն առաջ կը բերէ թեթեւ ծախքով և անընդհատ· Այն ժամանակ դիւրին կը լինի ելեքտրական ժամացոյցներն ալ հաստատել երկրագնդի վրայ ցրուած ամենէն անծանօթ վայրերի մէջ անգամ· Երեւակայել կարելի չէ, երբ այսպիսի հսկայ և բնական մագնիսի մը անսպառ ուժին առջեւ կը գտնենք ինքզինքնիս· Մի և նոյն է ինչպէս արեգակ կը լուսաւորէ ամենէն անծանօթ խորերը մի և նոյն ժամանակ· Կարելի կը լինի այն ժամանակ հեռաձայն գործիքները հաստատել ամեն երկիր և նորա ամեն մէկ գլխաւոր կեդրոնների մէջ· Երկրագնդի վրայ ամեն տեղ պատուհասած մետէորաբանական և երկրաբանական ամեն մէկ երեւոյթ, երկրաշարժ, կայծակ, որոտումն էն· էն· մէկ տեղէ միւս տեղ կարելի կը լինի փոխադրել քանի մը րոպէի մէջ այս գործիքների միջոցաւ· Իսկ եթէ մի օր տիեզերական մեծ աստղի վճռէ վերջապէս վերիվայր ընել մեր հողագունդ, այն ատեն նոյն իսկ ինքն պիտի լինի որ իւր ելեքտրականութեան մագնիսականութեան միջոցով—զոր մեզ պիտի փոխադրեն այս հեռաձայն գործիքներ քանի մը րոպէի մէջ—մեզ գուժէ իւր անդառնալի վճիռ· Էտիսօն՝ ժամանակի այս հսկայ հանճարն՝ իւր ապագայ գիւտին առջեւ սարսափահար կեցած է, ինչպէս յուսահատ անձնասպան մը սոսկալի դաշոյնին առջեւ· Իւր երեւակայութիւն—առայժմ հանելուկ է թէպէտ—իրականութիւն պիտի դառնայ ապագայի մէջ· Որոնք որ պիտի ապրին այս հեռաւոր ժամանակի մէջ՝ պիտի տեսնեն· 19րդ դարի զաւակներս կ'ապչինք այս հսկայ գիւտի վրայ, մանաւանդ կը ծաղրենք· 20էն մինչեւ 25րդ դարի բաղդաւոր սերունդը պիտի տեսնէ և պիտի վայելէ այս մեծ մնացորդը· Միեւնոյն վիճակն ունեցան հին դարերի թշուառ սերունդներն, և մենք—ներկայ դարի բաղդաւորներս· Աշխարհիս երեւոյթներն այսպէս փոփոխական են միշտ· Երեկուան օրն այսօրուան չէ նմաներ· Իսկ վաղը միշտ վերածնող է·

*

Քանի որ Էտիսօնի վրայ է խօսքս, աւելորդ չլինիր քիչ մ'ալ անոր հեռաձայն գործիքովը զբաղուիլ· Տօքթէօռ Բինէլ սկսած է հեռաձայնի միջոցով արուեստական քնէածութեան—hipnotisme— փորձեր ընել բազմաթիւ հիւանդների վրայ· Պատուարժան ընթերցողներին յայտնի է թէ կարելի է մագնիսացնել ո և է անհատ խօսքով մը, հպումով մը, նայուածքով մը, ջուրի, թաշկինակի և այլ և այլ առարկաների միջոցով· Մագնիսացնելու անձեռնմխելի գաղտնիքը ճարտար ձեռնածուին քովն է միայն· Ենթակայներն—ամենէն հսկայ և հուժկու մարդիկ անգամ— կը թեքուին րոպէապէս ձեռնածու մագնիսացնողի ամեն մէկ նշանների վրայ· Այս արհեստ անցած է այժմ բժիշկների ձեռքը· Ենթադրենք թէ բժիշկն իւր գրասենեակին մէջն է· Իսկ հիւանդն հիւանդանոց—թէեւ իւր փորձերին ականատես լինելուն համար ստիպուած է հիւանդին քովը լինել — հեռաձայնի դիմաց կ'անցնի եւ «քնացէ՛ք» հրամայական բառը կ'արտասանէ գործիքին մէջ· Այս վերջին կ'արտատպէ իւր մէջ բժիշկի վճիռ, և հիւանդին կը փոխադրէ երեք անգամ կրկնելով «քնացէ՛ք»· Հիւանդն կը դիմադրաւէ պահ մը այս անծանօթ ուժի դէմ, կ'ընկճի հետզհետէ, կը տարտամի և կ'իյնայ անզգայ· այս արուեստական քնածութենէն սթափեցնելու համար զինքն՝ բժիշկն վերստին գործիքին կը դիմէ և «արթնցի՛ր» վճիռն կ'արձակէ· Հեռաձայնն նոյնպէս կ'արտատպէ այս բառ, հիւանդին կը փոխադրէ և այս վերջինն կ'սթափի· Հարկ չկայ այլ եւս ձեռնածուի, մեր այժմեան բժիշկներ կը կատարեն այդ գործը, թէպէտ ոչ շահագիտական տեսակէտով· Գիւտ գիւտի ետեւէ 19րդ դարի մէջ, ի՞նչ կը մնայ ապագայ դարերի համար· Շատ բան կը մնայ դեռ· զի այսօրուան գիւտն վաղը կը հիննայ և ուրիշի մը ծնունդ կը տայ· Ամենէն հսկայ գիւտն մարդիկ անծանօթն է, ասոր հեղինակն ալ պիտի ծնի՞ օր մը· Որոնք որ պիտի ապրին, պիտի տեսնեն·

ՍԻՄՈՆ ՑՈՎՆԱՆԵԱՆ

Կ· ՊՈԼԻՍ, 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Անցեալները ծանուցինք Ռուսօ-Ֆրանսական Ընկերութեան անուամբ մարմնոյ մը կազմուիլն ի Փարիզ, նպատակ ունենալով քաղաքական, ընկերական և տնտեսական յարաբերութեանց ընդարձակումն և մտերմացումն ընդ մէջ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ· Այս ընկերութիւն գործի չսկսած լուծուեցաւ, նախ որ Փարիզի ռուսական դեսպանատունը լաւ ընդունելութիւն չըրաւ, և յետոյ ֆրանսական կառավարութիւնն հարկ եղած վարչական արտօնութիւնը զլացաւ, որով ընկերութիւնն անկարող պիտի լինէր օրինաւոր կրուանի վրայ գործել· Այս պայմանաց մէջ գործելն իրենց արժանապատուութեան հակառակ համարելով, ընկերութեան վարիչք լուծեալ հռչակեցին·

—)(104)(-

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

Սալոնին մէջ, որ չքեղապէս կահեւորուած էր ճաշակով,—ճարտարապետի մը կամ նկարչի մը ճաշակով, անշուշտ—բայց որ չատ ծանրաբեռնեալ էր ոսկեզօծումներով, քսանի չափ անձեր կը գտնուէին· Ատուիէն և ոչ մէկը կը ճանչնար·

Բնականաբար իր ներս մտած ատեն յուզում մը յառաջ եկաւ· Մտածեցէ՛ք, մարքի՛զ մը· Այրերը հետաքրքրութեամբ դիտեցին զայն, կիները, աղջիկները բաներ փսփսացին իրենց հովհարներուն ետեւէն·

Վաւերական մարքի՛զ մը Պ. Լաթուատին տունը· Անմիջապէս ամեն մարդ հասկցաւ անոր գալուն պատճառը·

Ծաղատ, կորաքամակ և ճմրթկած դէմքով կարճահասակ մարդ մը երկու այցելուներուն դէմը վազեց ցատկռտելով և ձեռքն երկնցուց անոնց·

Ըստ սովորութեան կատարուեցաւ ներկայացումը· Սակայն դերակոմսը կրնար բնաւ չխօսիլ, որովհետեւ դեռ բերանը չբացած, Պ. Լաթուատ Ատուիէնի մէկ ձեռքը բռնած էր և կը սեղմէր ջերմագին և ուժգին, ինչ որ կը ցուցնէր թէ չատ կ'ախորժէր, իրեն պատիւ կը համարէր, հպարտութեամբ կ'ուռէր լսելով իր ոսկեզօծ ձեղուններուն տակ և իրեն պէս ետքէն հարստացած մարդոց ընկերութեան մը առջեւ սա հնչուն բառերուն արտասանուիլն ·—Ատուիէն տը Վէռվէն մարքիզ·

Մանկամարդ աղջիկ մը քիչ՝ մը հաստ մարմնով, քիչ մը խոշոր ու քիչ մը կարմիր, սովորականէն աւելի կարմիր այտերով, սակայն ոչ անշնորհ, ոտքի ելաւ և քանի մը քայլ յառաջ եկաւ·

—Աղջիկս, պարոն մարքիզ, ըսաւ հայրը, աղջիկս, որ երբեմն ձեր վրայ կը խօսի իր եղբօրը· Ա՛հ, պարոն մարքիզ, արդէն կը ճանչնան զձեզ հոս, կը ճանչնան արդէն· Տղաս ալ կը հպարտանայ ըսելով թէ ձեր բարեկամներէն մէկն է· Երբ իմանայ վաղը թէ այս գիշեր զձեզ ընդունելու պատիւն ունեցանք, քիթը բոլորովին պիտի մեծնայ ... Հա՛, հա՛ հա·

—Օ՛հ, հայրիկ, ըսաւ աղջիկը որուն դէմքին կարմիրն աւելի սաստկացած էր·

—Է՛հ, ի՞նչ կայ· Օ՛հ, այս պզտիկ աղջիկները, միշտ կը կարծեն որ աւելի բան գիտեն հայրերնէն որոնք միլիոններ չահած են· Եկէք նստեցէք սակայն, այս մեծ թիկնաթոռներն իրենց բազուկները ձեզ բացած են· մի քաշուիք, հոս ամենքս ալ բարեկամ ենք· Քեզ տեսնեմ, Ատէլ, շնորհալից եղիր ինչպէս կ'ըլլաս ուզած ատենդ և պէտք եղածին պէս մեր հիւրը հարկեւորէ·

Օրիորդ Լաթուատին դիմացը նստած ըլլալով, Ատուիէն կրցաւ ուզածին պէս դիտել զայն· Անշուշտ քիչ մը կոնտուլիկ էր, լայն դէմք մը ունէր և քիչ մը կարմրուկ, բայց ձայնն ախորժելի էր եւ լաւ կը խօսէր· Այնուհետեւ իր ժպիտին մէջ այնպէս անուշ բան մը կար, և աչքերն, երկու սիրուն աչուկներ, այնպէս բարութեան արտայայտութիւն մը ունէին որ կարելի չէր զայն տգեղ գտնել· Իր միլիոնուհիէս դրամօժիտին վրայ եկած, աւելի բարձրահասակ ու նուազ թանձրամարմին կ'երեւէր· Վերջապէս, օրիորդ Լաթուատ կրնար չատ աղէկ մարքիզուհի մը ըլլալ·

Այս խորհրդածութիւնները կ'ընէր Ատուիէն, Պ. Լաթուատին առաւել կամ նուազ արտառոց հարցումներուն պատասխանած միջոցին· Նախկին որմնադիրը չատ կը խօսէր, ուզելով իր չունեցած սրտմտութիւնը ցուցնել· Իրաւ է թէ գեղեցիկ տիկիններն որոնց ադամանդները կը շողային ճարին և մոմերուն լոյսին տակ, կը սքանչանային անոր խօսքերուն վրայ· Ատուիէն կը բաւէր իրեն· Եւ միամտօրէն կը կարծէր թէ չատ գեղեցիկ բաներ էին ըսածները·

Ժամը տասնումէկին, մարքիզն և դերակոմսը մեկնեցան·

—Ո՞ւր պիտի երթանք, հարցուց այս վերջինն երբ դուրս ելան·

—Տուն կը դառնամ ես, պատասխանեց Ատուիէն·

—Վա՜յ·

—Առջի գիշերուան յոգնութիւնը դեռ վրաս է, հանգչելու պէտք կը զգամ·

—Լաւ, սիրելիդ իմ Ատուիէն, կը սկսիս խրատներուս հետեւիլ· Ա՛հ, աղէկ միտքս ինկաւ, Մօկասի կոմսին պարտքդ վճարեր ես, չըսիր ինձ թէ ո՞ւր գտար այդ քսան հազար Փրանքը· Անխորհրդութիւն է քեզ հարցնելս·

—Երբեք· ինչպէս որ կը զգայի արդէն, Սալոմոն մերժեց·

—Թշուառակա՛ն ծերուկ·

—Բայց իր բարեկամներէն միոյն, Բիէռ Ռուսօ կոչուած հին սեղանաւորի մը ղրկեց զիս, որ սիրով տուաւ ինձ այդ գումարը·

—Ո՞ւր կը բնակի այդ սիրուն սեղանաւորը·

—Ռօշէ փողոց, Թիւ 53·

—Միտքս պահեմ· Գիտես, մարդ պէտք կրնայ ունենալ այդպէս անձերու· Հիմայ, աւելի լուրջ խնդրոյ մը անցնինք· Ի՞նչպէս գտար օրիորդ Լաթուատը·

—Ցուցացածէս աւելի լաւ·

—Ապահով էի որ այդպէս պիտի ըլլար· Ըսել է ախորժեցար·

—Անախորժ չերեւցաւ ինձ·

—Լաւ, կը հասկնամ ինչ ըսել կ'ուզես· Վաղն իսկ կը տեսնեմ հայր Լաթուատն և բացէ ի բաց կ'ըսեմ իրեն թէ կը փափաքիս իր աղջկան հետ ամուսնանալ·

—Կ'աղաչեմ, տը Սանզաք, այդչափ մի՛ աճապարէք·

—Գնա՛ բանդ· Լաթուատին պէս մարդու մը հետ, սիրելիս, այսպէս գործ մը պէտք է արուեստաւորի առուտուրի մը պէս կարգադրել· Տեսար ինչ ընդունելութիւն ըրաւ քեզ·

—Բայց աղջի՞կը·

—Աղջի՞կը· Ա՛հ, աչքերդ գոցա՞նդ դրեր էիր· Չտեսա՞ր որ վրադ կը խենդենայ կոր·

—Կրնայ ըլլալ որ կը սխալիք·

—Ոչ, բնա՛ւ երբեք· Դուն իմ խօսքս մտիկ ըրէ· Կամ բարեկամդ եմ կամ ոչ· Վաղը ես կ'երթամ կը խօսիմ մեր մարդուկին, և ամիսէ մը, նոյն իսկ տասնեւհինգ օրէն, եթէ ուզես, ձեռք կ'անցունես այն մէկ միլիոն հինգ հարիւր հազար Փրանքն որ քեզ համար պահուած է, անպիտա՛ն· Հասկցա՞ր հիմայ·

Ատուիէն վարանեցաւ պատասխան մը տալու· Օտօռի յիշատա՞կն էր որ զինքը կը վրդովէր· Թերեւս· Բայց աւա՛ղ, Օտօռ երազն էր, և օրիորդ Լաթուատ, իր օժիտով, իրականութիւնն·

—Ի՞նչ կը մտածես, հարցուց դերակոմսը·

—Ոչինչ·

—Ինչո՞ւ պատասխան չես տար·

—Բայց ...

—Ի՞նչ·

—Է՛հ, ուզածնիդ ըրէք·

Էթուալի հրապարակն հասան·

Պարապ կառք մը կ'անցնէր· Ատուիէն կեցուց զայն·

—Ես, ըսաւ դերակոմսը դէպ ի Ծօզէ-Փիւն պողոտայն երկնցնելով թեւը, այս կողմէն կ'երթամ· Վաղը իրիկուն կը տեսնեմ զքեզ· Գիշե՛ր բարի·

—Ի տեսութիւն, ըսաւ Ատուիէն·

Եւ բաժնուեցան·

Դերակոմսը չատ յառաջ գացած չէր ըսելով մարքիզին թէ կրնար օրիորդ Լաթուատին հետ իր ամուսնութիւնն իբրեւ կատարուած իրողութիւն մը համարել· Արդարեւ, Պ. Լաթուատ մեծ ուրախութեամբ ընդունեցաւ մարքիզին անունով դերակոմսին ըրած առաջարկութիւնը· Եւ ոչ մէկ նեղիչ հարցում ըրաւ անոր· Իր տղէն իմացած էր թէ մարքիզը պարտքեր ունէր, առանց գիտնալու թէ որչափ· Անոնց խօսքը չըրաւ· Կը հասկնար որ երիտասարդն իր աղջկան աղուոր աչքերուն համար միայն չէր որ կ'ուզէր ամուսնանալ անոր հետ· Բայց իր հո՞գն էր այս ամենքը· մարքի՛զ մը փեսայ պիտի ըլլար իրեն, իր աղջիկը մարքիզուհի՛ պիտի ըլլար· Բաւական չէ՞ր ասիկա·

Գալով օրիորդ Լաթուատին, Պ. Լաթուատէն աւելի հանդարտ ու զգուշաւոր թէեւ ոչ նուազ ուրախ, նա յայտնեց թէ իր պարտականութիւնն էր իր հօրն ընտրած ամուսինն ընդունիլ·

Անշուշտ դեռ Ատուիէնին նկատմամբ չունէր այն բոցավառ սէրը զոր բոլոր աղջիկները կ'երազեն, զոր երազած են բոլոր կիները, բայց, եթէ չէր սիրեր զայն տակաւին այն սիրով որուն մէջ աղջիկ մը իր ամբողջ կեանքին երջանկութիւնը կը դնէ, կը զգար, իր սրտին բաբախումներէն, թէ այդ երիտասարդն իրեն հաճելի եղած էր·

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼՔ

—Կաթոլիկ կղերն ի Ֆրանսա և Վատիկան ցաւ ի սիրտ կը տեսնեն ֆրանսական նոր օրէնքն, որ տուրքի կ'ենթարկէ կրօնական միաբանութեանց ստացուածքն։ Այս օրէնքին հետեւանքն այն կը լինի որ Լազարիսթները, Մարիսթները, Քրիստոնեայ Եղբարք կամ Ֆրէրք, Գթութեան Քորք, Նազարէթի Քորք, Բարթուղեանք, և այլ ֆրանսական միաբանութիւնք, իրենց ստացուածքը կը փոխադրեն յԱնգլիա, ուստից ամեն տարի կամ ամեն ամիս պիտի ղրկուի իրենց գոյութեան պէտք եղած գումարն։ Ամեն տրամադրելի դրամք պիտի փոխադրուին Անգլիոյ դրամատանց, և մատակարարութեան արտօնագրեր ձեռք պիտի բերուին Լոնտոնի մէջ։ Կաթոլիկ եպիսկոպոս մը կը յայտարարէ թէ կաթոլիկ միաբանութեանց եւ եկեղեցեաց ստացուածքն ամենամեծ մասամբ վերածուած է անգլիական արժեթղթի, կամ Անգլիոյ մէջ կալուածի, և թէ նոյն իսկ Պապականութեան կամ Վատիկանի պահեստի գումարն այս կերպիւ կը շահագործուի Անգլիոյ մէջ, անգլիական ձեռքերով։ Գերապայծառ Ջալեւսքի, որ Վատիկանի կողմէ ի Հնդկաստան պատուիրակ ղրկուեցաւ, Պապին կողմէ ի մէջ այլոց պաշտօն ունէր տեղեկագիր մը պատրաստել Հնդկաստանի արժեթղթոց տեսակներուն եւ արժէքին վրայ։ Անգլիացիք ուշադրաւ իրողութիւն մը կը համարին որ կաթոլիկութեան դրամական ջիղը կեդրոնացեալ է անգլիական ձեռքերու մէջ, և Լոնտոն կաթոլիկութեան սեղանաւորական կեդրոնավայրը դարձած է։

⁂

Գերման լրագիրք չվերջացուցին իրենց դիտողութիւնները Վիլհէլմ կայսեր այն կծու ակնարկութեան դէմ զոր ըրաւ լրագրութեան և խմբագրաց մասին։ Գերման լրագիրք այս առթիւ կը յիշեցնեն թէ երիտասարդ կայսեր ամենէն փառաւոր նախորդներէն մին եւս, Մեծն Ֆրետերիկ, իւր ժամանակին փայլուն, մտացի և ազդեցիկ հրապարակագիրներէն մին էր։ Թէեւ լրագրութիւնք դար մը յառաջ հիմկուան ազդեցութեան հազիւ մէկ փոքր մասը կը վայելէր, բայց այն մեծ վեհապետ կը գնահատէր լրագրութեան ոյժն, և կ'ուզէր իւր կողմն ունենալ հասարակաց կարծիքն։ Իւր Հոլանտայի, Անգլիոյ և Համպուրկի դեսպաններուն յօդուածներու ծրագրեր կը ղրկէր՝ անգլիական, հոլանտական և համպուրկեան լրագրաց մէջ այն մտօք բաներ հրատարակելու համար, և երբեմն ինքն իսկ կը խմբագրէր այն յօդուածներն։ Իւր գրաւոր հրահանգաց մէջ կ'երեւին նամակներ որով կը նեղանայ իւր դեսպաններուն՝ այն ինչ լրագրոյ մէջ հրատարակեալ յօդուածին իւր հրահանգաց ճշդիւ համաձայն չլինելուն համար։ Մեծն Ֆրետերիկ յօդուածներ կը գրէր ո՛չ միայն օրուան քաղաքական խնդրոց վրայ այլ և իւր մղած պատերազմներուն վրայ։ «Սփէների Լրագրոյն» մէջ [illegible] նամակներ խորագրով հրատարակուած գրութիւնք, ուր Սիլեզիոյ առաջին երկու պատերազմաց պատմութիւնը կը պարունակեն, խակապէս Մեծին Ֆրետերիկի գրչէն ելած են, որ խմբագրութիւն ընելով իւր արժանապատուութեան հակառակ վարուած լինել չէր կարծեր։ Այս յօդուածոց մէջ, աւելորդ է ըսել, անուանի վեհապետն իւր վրայ երրորդ դէմքով կը խօսէր։ Ֆրետերիկ Բ.ի [illegible] եւս, որ Եօթնամեայ Պատերազմին վրայ շատ մը տեղեկագրեր կը պարունակէ, թագաւորին ինքնագիր գործն է, և շատ տեղեկագրաց ներքեւ սա մտօք արձանագրուած է. «[illegible], ՖՐԵՏԵՐԻԿ»։ Այս տեղեկագիրը ի Տրեզտէ սուրհանդակի յանձնուելով, չորս օր յետոյ կ'երեւին Պերլինի լրագրաց մէջ, և յետոյ բովանդակ եւրոպեան լրագրութեան մէջ։—Խմբագրութիւն կ'ընէր նաեւ Ֆրանսայի Լուի ԺԹ Թագաւորն, որ բազմաթիւ անստորագիր յօդուածներ հրատարակեց [illegible] մէջ, զոր հիմնած էր Թէոֆրասթ Ռընօտօ բժիշկը։ Սոյն թերթի մէջ հռչակաւոր ֆրանսացի նախարարապետն Ռիշլիէօ եւս յօդուածներ ունէր կա՛մ իրմէ ներշնչուած և կամ ուղղակի իւր գրչէն ելած։—Աւելորդ է կրկնել այս պատմական իրողութիւններէ գերման լրագրութեան հանած բացայայտ հետեւութիւնները։

⁂

Չեխական խնդիրը կ'երեւի թէ արտասովոր կարեւորութիւն ստացած է Աւստրիոյ կառավարութեան համար, որովհետեւ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր անձնապէս միջամտեց խնդրոյն, առանձին իւր ներկայութեան հրաւիրելով զՏքթ. Ռիկըր, հին—չեխ կուսակցապետն, յետոյ զՏքթ. Ռուսս, Պոհեմիոյ գերման կուսակցապետներէն մին, և զՏքթ. Խոլմէչքի, լեհ կուսակցապետներէն մին։ Խնդիրն այն է թէ կայսեր ուղղակի տնօրինութեան ներքեւ գերմանական և չեխական կուսակցութեանց միջեւ կնքեալ իրաւախոհութիւնը պիտի վաւերացուի՞ Պոհեմիոյ Նահանգային Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, յորում մեծամասնութիւն կը կազմեն Չեխք։ Երիտասարդ կամ Նոր-չեխ կուսակցութիւնը կը պահանջէ որ Պոհեմիա Հունգարիոյ համահաւասար դիրքի մը մէջ դրուի, և Մորաւիա և աւստրեան Սիլեզիա Պոհեմիոյ հետ միացուին։ Գերման կուսակցութիւնն իրաւախոհութեան հաւատարիմ մնաց ցայսօր, բայց եթէ Նահանգային ժողովէն մերժուի, Գերմանք ետ պիտի առնուն իրենց ըրած զիջումները, վերստին պիտի քաշուին յիշեալ ժողովէն, և դէմ առ դէմ պիտի թողուն չեխ կուսակցութիւնը կեդրոնական կառավարութեան հետ։ Տքթ. Ռիկըր վերստին խոստացաւ Ն. Վ. Վեհափառութեան իւր ազդեցութիւնն ի գործ դնել, բայց կ'երեւի թէ առաջիկայ ընտրութեանց մէջ հին-չեխ կուսակցութիւնը պիտի յաղթուի, և Պոհեմիոյ Նահանգային Խորհուրդը բոլորովին Նոր-չեխ կուսակցութեան ձեռքը պիտի անցնի։

⁂

Վիեննայի մէջ կը կազմակերպուի ճաշ մը ի նպաստ Ռուսիոյ Հրէից, որպէս նախորդ շաբթուն տեղի ունեցաւ Լոնտոնի Լորտ Քաղաքապետին պաշտօնատան մէջ։ Պառոն Հիրշ անձնապէս կ'աշխատի այս ժողովոյն գումարման։

Բայց նոյն իսկ Լոնտոնի ճաշը (զոր երկարօրէն պատմեցինք անցեալ շաբթու) օգուտ պիտի ունենա՞յ։ Կէսպաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ [illegible], որ Լոնտոնի ճաշին որոշումները Ն. Վեհափառութեան մատուցանելու պաշտօնն ունի։ Լորտ Մէեր եւ Պ. Փիզ պիտի հրաւիրուին իրենց աղերսագիրը մատուցանել Սինոդի ընդհանուր Պրոկուրոր հռչակաւոր Պ. Փոպիետոնոսձեւի, կամ Ներքին գործոց նախարար Պ. Տուրնովոյի։

—Նաեւ Տփղիսէ կը հեռագրուի թէ մայրաքաղաքէն խիստ հրամաններ եկած են անմիջապէս արտաքսելու ամեն Հրեաներ որք ի Կովկասիա կը բնակին առանց մասնաւոր արտօնութեան, կամ առանց որոշ գործ ունենալու։

⁂

Պելկրատի գլխաւոր թերթեր, թէ՛ արմատական, թէ ազատական, թէ պահպանողական, կը բողոքեն թէ միայն կառավարական ճնշման ներքեւ Սքուփչինան մերժեց Նաթալի թագուհւոյն յիշատակագիրն՝ ինքզինք անձեռնհաս հռչակելով։ Գաւառներէն խնդակցական հեռագրեր կուգան Սքուփչինայի փոքրամասնութեան անդամոց՝ վարչական ճնշման հակառակ իրենց խղճին համեմատ քուէարկելնուն համար։ Ժողովրդային համակրանք կ'արտայայտուի դժբախտ մայր-թագուհւոյն, որ մինչ քանի մը շաբաթ յառաջ փողոցներէն պարզ կնոջ մը պէս կ'անցնէր, հիմակ ամենուրեք յարգանօք կ'ողջունուի հասարակութեան կողմէ, իբրեւ տիրող թագուհի։ Այս պայմանաց մէջ, կառավարութիւնը կը խորհի երկրէն արտաքսել Նաթալի թագուհին, որպէս զի յուզումը չաւելնայ և չտարածուի երկրին մէջ։

ՍԷԼԻՎԷՐՍԹՈՎ ԶՕՐԱՎԱՐ
ԵՒ ՓԱՏԼԵՒՍՔԻ

ՁԱԽՆՇՏԱՑԱԾ ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Փարիզի մէջ օրուան խնդիրը Սէլիվէրսթով ռուս զօրավարն սպաննող Փատլեւսքի անուն ծայրայեղ Ռուսին փախուստն է, որ առիթ տուաւ այս չահատակութեան դիւցազններուն՝ ֆրանսացի խմբագրի մը և անոր ընկերուհւոյն ձերբակալման։

[illegible] լրագրին մէջ այս դէպքին պատմութիւնն ընելով, Պ. Ժորժ Լապրիւյէռ կ'ըսէ թէ Նոյմ. 21ին մինչ ինք կը ճաշէր Տիկին Սէվրինի հետ, խարտեաշ կին մ'եկաւ, և ծանոյց թէ «Փատլեւսքի տակաւին չէ փախած Փարիզէ։ Կը հարցունէ թէ կ'ուզէ՞ք իրեն օգնել՝ Փարիզէ հեռանալու»։

Խնդիր էր սակայն թէ զօրավարը յոկ անձնական թշնամութեա՞ն զոհ գացած էր թէ քաղաքական նկատմանց։ Խարտեաշ տիկինը կը հաւաստէ թէ Փատլեւսքի ոճիրն անձնական վրէժխնդրութեամբ չգործեց, և Պ. Լապրիւյէռ միտքը կը դնէ փախցնել զնա։ [illegible] տնօրէնէն պէտք եղած գումարը կ'առնու՝ առանց խնդիրը բանալու՝ այն հաւաստեօք թէ երեւելի գործ մը պիտի գործէ, որոյ պատմութիւնն յոյժ հետաքրքրաշարժ և շահաւոր պիտի լինի լրագրոյն։

Պ. Լապրիւյէռ այնպէս կը կեղծէ թէ ի Թիրոլ (Աւստրիա) մենամարտ մ'ունենալով, հոն կ'երթայ երկու վկաներու և բժիշկի մը հետ, Տքթ. Վոլֆ, որ ո՛չ այլ ոք էր բայց եթէ Փատլեւսքի մարդասպանն։ Այսպէս ծանուցանել կուտայ լրագրաց մէջ։ Փատլեւսքի մօրուքը կ'ածիլէ, մազերը կը ներկէ, 400 ֆրանքով իրեն համար ձեռք մը նոր լաթ կը գնէ՝ նորաձեւ բժշկի մը վայելուչ, երկայն գլխարկ մը կը դնէ, և այնքան կը փոխուի որ եթէ Ռուսիոյ դեսպանատան երեւելիներն իսկ ներկայանար, մեծարանօք պիտի ընդունուէր իբրեւ նշանաւոր հիւր մը։ Փոխանակ գերմանական հողէն անցնելու, իտալական հողէն անցնիլ կ'որոշուի, իբրեւ նուազ վտանգաւոր։

Իրենց շարժումներն ոստիկանութեան աչալուրջ ուշադրութենէն սքօղելու համար, զանազան հնարքներու կը դիմեն։—Կառապանն զՓատլեւսքի կը տանի տուն մը, որոյ ետեւի կողմն ուրիշ փողոց մը կայ։ Հոն երկրորդ կառքի մը մէջ կը սպասէ Պ. Լապրիւյէռ։ Սա իրեն մօտ ունի երկու պայուսակներ, մին իւր ճերմակեղէնները պարունակող, միւսը՝ Փատլեւսքիի, Վոլֆ անուն սկզբնատառով դրոշմեալ ամեն բան։ Երկուքն «վկայք» երկաթուղւոյ կայարանին մէջ կը սպասէին։ Հոն Պ. Լապրիւյէռ իւր ընկերը կը ներկայացնէ անոնց Տքթ. Վոլֆ անուամբ, և վաճառաբարձ վակոնին մէջ դնել կուտայ ծրար մը, յորում բստ կարի քիչ կը ծածկուէին երկու խոշոր սուրեր, կարծեցեալ մենամարտին համար։ Փատլեւսքի առաջնակարգ վակոնի մը մէջ կը բազմի իւր երեք ընկերաց հետ, գլխարկն աչքին վրայ կ'իջեցնէ և Թան լրագիրը բանալով լայնարձակ, խորունկ կարդացողի մը ձեւեր կ'առնու։ Պ. Լապրիւյէռ դուրսը կը տեսնէ կայարանին վերատեսուչն զՊ. Ռէնեւոլ, և անոր ետեւ երկու «կասկածելի» մարդիկ, որք ուշի ուշով կը դիտէին այս վակոն։ Վտանգ մը գուշակելով, վար կ'իջնէ, կ'երթայ ամենայն համարձակութեամբ Պ. Ռէնեւոլի ձեռքը կը թօթվէ և խօսակցութեան կը բռնուի։ Երկու կասկածելի մարդիկը, զինք տեսնելով այնքան կարեւոր պաշտօնեայի մը հետ խօսքի բռնուած, կը դառնան կը հեռանան։ Պ. Ռէնեւոլ, լրագրաց մէջ կարդացած լինելով թէ Պ. Լապրիւյէռ Աւստրիա կ'երթայ մենամարտելու, զարմանք կը յայտնէ իւր մենամարտներուն այս յաճախութեան համար։ Իսկ Պ. Լապրիւյէռ լռութիւն կը խնդրէ յանուն բարեկամութեան, որպէս զի Իտալիոյ և Աւստրիոյ լրագիրք բան չիմանան, և թղթակիցներ չղրկեն իւր ետեւէն։ Վերատեսուչը, ծանուցանելով թէ սահմանագլխին վրայ իտալեան ոստիկանութիւնն իրենց սուրերը պիտի գրաւէ, բարեկամաբար երկտող մը կը գրէ այցաքարտին վրայ, ուղղեալ Մոտանէի կայարանի վերատեսուչին, որպէս զի մաքսային ձեւակերպութիւնք կարճ կապուին։ Կառախումբը մեկնած միջոցին, բարեմիտ Պ. Ռէնեւոլ կը պոռայ. «Բարի յաջողութիւն. նայեցէ՛ք որ չվիրաւորուիք»։

Մինչեւ Մոտանէ անվտանգ և անարգել կը կատարեն իրենց ուղեւորութիւնը։ Պ. Լապրիւյէռի աչքերը չորս կողմ կը դառնան՝ դիտելու համար թէ կասկածելի մարդիկ կը հետեւի՞ն իրենց։ Շատ մը դէմքեր կը դիտէ. մէկ հատին չի հաւնիր, և Փատլեւսքի կամացուկ մը կ'ըսէ. «Այդ մարդը Ռուս է, Ռուս»։ Գէշ լուր։ Մանաւանդ որ այս անհաճոյ անձնաւորութիւն իրենց վակոնին մօտերը կը դառնար միշտ։ Մինչեւ իրենց դրան առջեւ կուգայ և կանգ կ'առնու։ Ի Մոտանէ, Պ. Լապրիւյէռ և Փատլեւսքի կայարանին Պիւֆէն կ'երթան։ Երկու ծպտեալ ոստիկանք կուգան իրենց մօտ կը նստին։ Բայց Փատլեւսքի այնքան վարպետ է որ չի ճանչուիր։ Պ. Ռէնեւոլի տուած այցաքարտը շատ օգտակար կը հանդիսանայ։ Պ. Լապրիւյէռ զայն կը մատուցանէ Մոտանէի կայարանապետին, ներկայացնելով զՏքթ. Վոլֆ։ Ծպտեալ ոստիկանք տեսնելով որ վտանգաւոր կամ կասկածելի մարդիկ չեն ասոնք, միւս ուղեւորաց մօտ կ'երթան։

Իսկ այն կասկածելի Ռո՞ւսը.—Պարզապէս առեւտրական միջնորդ մ'էր։ Իմանալով որ այս մարդիկ փարիզցի խմբագիր են, կուգայ իւր յարգանքը մատուցանել, իբրեւ հայրենասէր ֆրանսացի, և կը ներկայացնէ իւր այցաքարտն, որոյ վրայ նշանակեալ է թէ [illegible] գործ կ'ընէ։

⁂

Ի Միլան, իտալեան հողին վրայ, Փատլեւսքի առաջին անգամ կը պատմէ իւր ոճիրը։

Կ'ըսէ թէ Սէլիվէրսթով զօրավար թեւադրիչն էր «վտանգաւոր Նիհիլիսթներու» խնդրոյն, որոց երեւան ելնելուն պատճառաւ քանի մը ծայրայեղ Ռուսներ Փարիզի մէջ դատապարտուեցան և այլ քանի մը ծայրայեղ Ռուսներ իրենց երկրին իշխանութեան ձեռքն ինկան։ Գաղտնի ոստիկանութեան գործակալ մը Փարիզ եկեր է, քանի մը ծայրայեղ մարդիկ վտանգաւոր գործի մը միջամուխ ըրեր է, և նոյն գործով զանոնք ի ռուսական սահմանագլուխ ղրկեր է, ուր անմիջապէս ռուս ոստիկանութեան ձեռքն ինկեր են։ Այս ամեն բաներու կարգադրողը Ռուսիոյ գաղտնի ոստիկանութեան նախկին պետ Սէլիվէրսթով զօրավար լինելուն պատճառաւ, Փատլեւսքի կ'որոշէ իւր գործելիք ոճիրն։

Այս դիտմամբ կը մտնէ ի ծառայութիւն Պ. Պէրնովի, որ ֆրանքոռուսական երեկոյթներ կը կազմէր ի Փարիզ։ Այս մարդուն կողմէ զօրավարին նամակ և տոմսակ տանելու պաշտօն կ'ունենայ։ Քանի մը անգամ կ'երթայ կուգայ՝ վստահութիւն վաստկելու համար։ Օր մը զօրավարն՝ իւր սպասաւորին ձեռքէն ընդունելով Փատլեւսքիի բերած մէկ տոմսն՝ իւր մօտ կը կոչէ զնա։ Փատլեւսքի այն օր պատրաստ չէր իւր չար դիտումն ի գործ դնելու։ Զօրավարը խօսքի կը բռնուի Փատլեւսքիի հետ, նախ ֆրանսերէն, յետոյ ռուսերէն, ջանալով իմանալ թէ ո՛վ է, ինչպիսի մարդիկ կը յաճախեն Պ. Պէրնովի կազմակերպած ակումբին։

—Կ'ուզէ՞ս շատ ստակ վաստկիլ, կը հարցունէ առ Փատլեւսքի։—Ահա ոսկի, կ'ըսէ, ձեռքովը գրասեղանին զարնելով, որոյ մէջ մեծ գումարներ կան եղեր։

—Անունդ ի՞նչ է։

—Էնկել, կը պատասխանէ Փատլեւսքի։

—Էնկէ՞լ, կը հարցունէ զօրավարն, եւ կը սկսի խնդալ։

—Գիտէ՞ս էնկել ինչ կը նշանակէ գերմաներէն։

—Այո՛, Վսեմափայլ Տէ՛ր, «Հրեշտակ» կը նշանակէ։

—Իսկ դուն սատանայ մ'ես, հէ՞, կ'ըսէ զօրավարը ծիծաղելով։

—Սատանայ մը ձեր տրամադրութեան ներքեւ, և եթէ պէտք ունենաք, մեր սադայէլապետն ալ ողջ առողջ կը բերեմ ձեզ։

—Քու սադայէլապետդ պէտք չունիմ։ Ուրիշ բան պիտի ըսեմ քեզ, և եթէ մերժես, գլուխդ կը կտրեմ։

—Բայց, Վսեմափայլ Տէր, եթէ զիս հարստացնէք, եթէ՝ ինչպէս կ'ըսէք՝ միլիոն մը ֆրանք շահեցնէք ինծ, ուրիշ գլուխ մը շինել կուտամ ինծ։

—Կատակը մէկդի։ Եթէ ըսես ինծ թէ ո՛վ ո՛վ մանք կ'երթան Պ. Պէրնովի մօտ, ինչ կ'ընեն, ինչ կ'ըսեն, ամեն անգամ շատ ստակ կուտամ քեզ։

«Խոհեմ լռութիւն ընելու այս առաջարկին, արիւնս գլուխս ցատկեց։ Աչքերս երեւի թէ ցոյց տուին ներսիդիս անցած դարձածն, որովհետեւ զօրավարն անհանգիստ դէմք մը առաւ։

«Ես իւր քովիկն էի, ձախ կողմը։ Քայլ մը ետ գացի, և րէվոլվէրս պարպեցի ըսելով. «Նա՛, ահա՛ քու ռումբերուդ (*) փոխարէնը»։ (Վստահ եմ թէ զա պոռացի)։

«Զօրավարն երեսին վրայ ինկաւ գրասեղանին վրայ, թօթովելով

—Փա՛...

«Ի՞նչ կ'ուզէր ըսել։ Անշուշտ ռուսերէն «Շնո՛րհ» բառն, որ այս վանկով կը սկսի։

«Զարմացայ որ ատրճանակիս շատ ձայն չհանեց։ Ուզեցի երկրորդ անգամ պարպել, բայց տեսայ որ չէր շարժեր, մեռած կարծեցի։ (զօրավարն ետքէն մեռաւ)։ Զարմացայ նաեւ որ մարդ չեկաւ։ Ուզեցի ձեռք ձգել իւր թուղթեր, որք անշուշտ կը պարունակէին ի Փարիզ գործող ռուս լրտեսներուն ցանկը։ Բայց գրասեղանին մէջի դրամը միտքս ինկաւ, փորձութենէ վախցայ, և հեռացայ, դուրս ելած ժամանակ սենեակը կղպելով։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վեհ. Տ. Տ. Մակար Կաթուղիկոսի անուան տօնախմբութեանն առթիւ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց ի Ս. Էջմիածին։

Կը լսենք թէ Ազգային Ժողովն ի նիստ պիտի հրաւիրուի յառաջիկայ ուրբաթ, 14 դեկտեմբեր։

Կրօնական Ժողովը վաղն ի նիստ պիտի գումարի ի Պատրիարքարան։

Քաղաքական Ժողովն եւս ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱՐՆՈՅ ՀԱՅՈՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ՀԵՏ

Այս խորագրին ներքեւ [illegible] կը հրատարակէ հետեւեալ նամակը զոր ստացած է իւր Կարնոյ թղթակցէն, դեկտ. 7 թուականաւ (Ն. Տ.)։

Երկար եւ շահեկան տեսակցութիւն մը ունեցայ Կարնոյ Հայոց պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեանի հետ, որ յայտնեց ինծ թէ նահանգիս վարչական խորհրդոյ միւս անդամոց հետ ստորագրած է Մազպաթա մը ի պատասխանի այն անհիմն ամբաստանութեանց և այն զրպարտութեանց՝ զորս Տեյլի Նիւզ հրատարակած էր Վսեմ. կուսակալ Հասան Խայրի փաշայի դէմ։ Յիշեալ անգլիական լրագիրը կը պնդէ թէ Քիւրտերն այստեղ կոչուած են որպէս զի պատրաստ գտնուին, ի պահանջել հարկին, հայերուն վրայ յարձակելու, և կ'ամբաստանէ յիշեալ կուսակալը թէ Ալաշկերտի գայմագամ անուանած է Ահմէտ անուն մէկը, որ իւր սպաննութեամբք, բռնաբարութեամբք ու հրձիգութիւններով հռչակաւոր եղող ընտանիքէ մը սերած է։

Նահանգիս ժողովրդեան ներկայացուցչաց Մազպաթան բացորոշապէս կը հերքէ այդ զրպարտութիւնները և յստակօրէն կը հաստատէ թէ Քիւրտ ցեղապետք այստեղ կոչուած են, ինչպէս արդէն գրեցի ձեզ, որպէսզի հաստատ երաշխաւորութիւնք առնուին անոնցմէ թէ՝ իրենց հնազանդող ցեղերը չ'պիտի ձեռնարկեն ո՛ր և է բանի որ կրնայ խանգարել այս գաւառաց մէջ բարեբաղդաբար տիրող հանդարտութիւնը։ Յետոյ, Մազպաթան կը հաստատէ թէ կարելի չէ ո՛ր և է մեղադրելի արարք գտնել Ահմէտ պէյի վրայ որ ամեն ժամանակ յարգանք տածած է առ կայս. կառավարութիւնն և առ օրէնս։ Իւր ընտանիքը միշտ անձնուիրութեան հաւաստիք տուած է կայս. կառավարութեան, և կարելի չէ ո՛ր և է յանցանք վերագրել իրեն։ Եթէ մինչեւ իսկ իւր ընտանեաց անդամներէն ոմանք յանցանքներ գործած են, բան մը զոր կարելի է ենթադրել առանց ընդունելու, անոնց պատասխանատուութիւնը չի կրնար ծանրանալ Ահմէտ պէյի վրայ։ Իւր հայրն ու եղբայրները, զորս կ'ամբաստանեն, վաղուց մեռած են։

Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս իւր և իւր հօտին երախտագիտութիւնն յայտնեց ինծ—արտօնելով զիս հրապարակաւ ծանուցանել զայն— առ կուսակալն՝ Հասան Խայրի փաշա, այն բարեյօժարութեան, արդարակորով մաքրին և հայրական ընթացքին համար որով կը կառավարէ նահանգս, որ անոր կը պարտի խաղաղութեան վերահաստատումը։ Ն. Գերապայծառութիւն կը գտնէ յանձին այդ պետական պաշտօնատարին մասնաւոր յատկութիւնք որք նշանաւոր վարչագէտ մը կը հանդիսացնեն զինքը։

Որովհետեւ այստեղ կը գտնուիմ ժողովրդեան կարծիքն ուսումնասիրելու եւ պատմելու համար, ինծ պարտք համարեցի բառ առ բառ հաղորդել ձեզ տեղւոյս Հայոց հոգեւոր պետին կողմէ ինծ ըսուածները։

Ուսթըրի հայկական Նորակազմ եկեղեցւոյն օծման առթիւ տեղւոյն հայ գաղթականութեան ուղղեալ հրաւիրագրոյն մի օրինակն եւս խմբագրութեանս ուղղուած ըլլալով, հաճութեամբ կը հրատարակենք զայն, շնորհաւորելով Ուսթըրի ազգայիններն իրենց այդ ձեռնարկի յաջողութեան համար։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ՈՒՂՂԱՓԱՌ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻ
Ի ՍՈՒՐԲ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ ՄԱՏՐԱՆ
39րդ Փողոց եւ 7րդ Ավընիւ.

ST. CHRISOSTOM'S CHAPEL,
(TRINITY PARISH,)
39th Street & 7th Ave.

Կը փութամք ծանուցանել որ Արժանապատիւ Յովսէփ Տ. Վ. Սարաճեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ և Նորակազմ Եկեղեցւոյ սպասները պիտի օծէ, յառաջիկայ կիւրակէ, Նոյ. 30, յետ միջօրէ, ժամ մէկին։

Արդոյ հասարակութիւն կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ — Փ. Մ. ՍԵՎԱՏ
Քարտուղար — Ատենապետ

ՏԻԿԻՆ ՅՈՒԼԻԱՆԷ Ա. ՔԵՐԷՍՏԷՃԵԱՆ

ՄԱՅՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ՔԵՐԷՍՏԷՃԵԱՆԻ

Յետ կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացու կեանքն այս առաւօտ, ի ծերութեան հասակի, թողլով ի սուգ անմխիթար իւր որդիքը, թոռունքն և ազգականները։

Բարեկամք և ծանօթք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան հանդիսին, որ պիտի կատարուի վաղը՝ երեքշաբթի 11 դեկտ. ժամ 5ին ի Ս. Թագաւոր եկեղեցի Գատը գիւղի, ուր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան, և անտի հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Գատը գիւղի շոգենաւը կը մեկնի կամուրջէն ժամ 4½ին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին առաջին քարտուղար անուանեցաւ Համիտ Վէհպի պէյ, Նախորդ առաջին քարտուղար նոյն ժողովոյ մասնագիտաց դիւանին։

Մասնագիտաց դիւանին առաջին քարտուղար անուանեցաւ Հայտար պէյ, Նախորդ առաջին քարտուղար Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին։

Արշիպելագոսի կղզեաց նահանգին Քալիմնոս գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ապտուլլահ պէյ, գայմագամ Բոլահիրի։

Ասիոյ Բոլահիրէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Րէշիտ էֆէնտի, գայմագամ Քալիմնոսի։

— —

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Միջերկրականի գերմանական նաւատորմին հրամանատար Շրէօտէր դեր-ծովակալին։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ գերմանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Թուրն-է-Թաքսիս իշխանին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ դերծովակալին թիկնապահ Ֆայաօ Տը Հօֆ հազարապետին։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պ. Վինքլէրի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ֆօյլ մարտանաւուն հրամանատար Նաւապետ Պ. Լափի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ գերմանական դեսպանատան զինուորական կցորդին և պահակ շոգենաւին առժամեայ հրամանատար Պ. Կոնի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ գերմանական դեսպանատան առաջին քարտուղարին կնոջ՝ Թուրն-է-Թաքսիս իշխանուհւոյն։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երեկ իւր սովորական նիստը կազմեց և զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով։

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ։

Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա երեկ կայս. պալատ գնացած և մինչեւ ժամ 9 հոն մնացած ըլլալով, ժամ 9էն ետքը Բ. Դուռը գնաց և ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։

—Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը խորհրդակցութիւն մը ունեցան կարեւոր խնդրոց վրայ։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

— —

ՅՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Անտիոքայ Պատրիարք Տ. Կէրասիմոս որ Երուսաղէմի յունաց Պատրիարքութեան համար ինքզինքն ընտրելի առաջարկած էր, նամակ մը ուղղելով առ պատրիարքական տեղապահն, Տ. Նիկէֆոր, յայտնած է թէ կը հրաժարի ընտրելիութենէ։ Հետեւաբար երկու ընտրելիք կը մնան այժմ, տեղապահն և Տ. Արսէնիոս որ Ռուսիա կը գտնուի այս պահուս։

ՏՕՔԹ. ՔՈԽԻ ԳԻՒՏՆ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Կայս. բժշկական ընկերութիւնն, իւր ուրբաթ աւուր նստին մէջ լսեց Պերլինէն դարձող երկու բժշկաց՝ Տր. Զարդարեանի և Տր. Ֆրիէտի տեսութիւնները,— թէեւ այդ երկու բժիշկք անդամ չեն բժշկական ընկերութեան։ Տր. Զարդարեան յոյժ շահեկան տեղեկագիր մը կարդաց ի մասին հիւծախտի դարմանման նորահնար դեղին։ Իսկ Տր. Ֆրիէտ ժողովոյն մէջ բացաւ կնքեալ շիշ մը քոխեան դեղէն, որ Կ. Պոլիս ղրկուած առաջին նմոյշն էր։

Վսեմ. Տօք. Խորասանճեան էֆէնտի Վեհ. Սուլթանին ուղղած է իւր ընդհանուր տեղեկագիրն որ կը պարունակէ բժշկական պատուիրակութեան կարծիքն ու տեսութիւնները Քոխեան գիւտին վրայ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքապետութեան որոշմամբ, Պոլսոյ կողմի կազերու թիւը 700 էն 1000ի պիտի բարձրացուի։ Քաղաքապետութեան և Պոլսոյ կազի ընկերութեան կողմէ կարգեալ մէկմէկ ճարտարագէտ սկսած են արդէն որոշել այն տեղերն ուր պիտի դրուին նոր լապտերները։

—Կը հաւաստեն թէ Քաղաքապետութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելու վրայ է, որպէսզի Թաղապետական հասոյթք ճանբաներու շինութեան և մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան գործածուին։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ըստ տեղեկութեանց Թաքէի, Օսմ. Կայս. Պանքայէն 170,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը ընելու համար Ելմտական Նախարարութեան և Պանքայի միջեւ կատարուած բանակցութիւնք նախընթաց օր աւարտած են և այդ գումար շաբաթ օրը Մալիյէէն յանձնուած, ուրկից կառավարական պաշտօնէից բաշխուած է ամսաթոշակաց վճարման համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Եւրոպական լրագրաց մէջ հրատարակեալ հեռագրոյ մը նայելով, Եգիպտոսի անգլիական ընդհանուր հիւպատոս և դիւանագիտական գործակատար Սըր Իվլին Պէրինկ ի մօտոյ իւր պաշտօնատեղիէն պիտի մեկնի յաջորդելու համար Սըր Ո. Հուայթի իբրեւ անգլիական դեսպան Կ. Պոլսոյ և թէ Սըր Իվլին Պէրինկի պիտի յաջորդէ Պ. Օքլանտ Քոլին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ Ի ԳՈՒՇ ԱՏԱ

Անցեալ երեքշաբթի գիշեր Ջվիանիոյ Գուշ Ատասը անուն տեղը պատահած երկրաշարժէն 80 տուներ ամբողջովին և 500 տուներ մասամբ փլած են. Մարդու կորուստ պատահած չէ։ Ուրլայի, Չէշմէի, Թիրէի, Այտընի, Մէնէմէնի և Սէֆրիքէօյի մէջ ալ թեթեւ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուած են, սակայն որ և է վնաս պատահած չէ։

Այտընի կուսակալին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է Գուշ Ատասի վնասելոց նպաստելու համար, կ'ըսուի թէ 6-7,000 ոսկւոյ պէտք

(*) Ի Փարիզ դատապարտեալ Ռուսք ամբաստանուած էին տեսակ մը վտանգաւոր Նիթեր շինելնուն համար։

մը կայ փլած ու վնասուած տուներու վերաշինութեան համար, որուն տեղացիք մեծ մասամբ անկարող կը գըտնուին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Գերմանական դեսպան Պ. տը Րատովիծ ի մօտոյ Պերլին պիտի ուղեւորի արձակուրդով։ Դեսպանը հինգ շաբաթ բացակայ պիտի մնայ Կ. Պոլսէն, իսկ դեսպանուհին ու աղջիկներն երեք ամսոյ չափ։

ՀԱՆՔԱՅ ՕՐԷՆՔ

Հանքայ օրէնքի 23րդ յօդուածին վըրայ հետեւեալ յաւելուածն եղած և վաւերացած է կայս. Իրատէով.

Կայս. կառավարութեան և օտար կառավարութեանց պաշտօնեայք, որ կարգին ալ վերաբերին, չեն կրնար իրենց պաշտօնի շրջանակին մէջ գըտնուած տեղերու մէջ հանքի ձեռնաշընորհ ստանալ։

Այս արգելք կը վերաբերի նաեւ անոնց, որք պաշտօնի մը վրայ գըտնուելով հանդերձ՝ արտօնեալ են զբաղիլ արհեստով և առեւտրով։

25 Րէպիւլախըր 308
26 Նոյեմբեր 306

ԴԵՐ-ԾՈՎԱԿԱԼ ՇՐԷՕՏԷՐ

Միջերկրական գերմանական նաւատորմին հրամանատար դեր-ծովակալ Շրէօտէր չաբաթ օրը Միտիլլի ուղեւորեցաւ։

Կայս. հրամանաւ Ֆերիգ Ահմէտ Ալի փաշա դեր-ծովակալին պիտի ընկերանայ մինչեւ Միտիլլի։ Կայս. Իզզէտտին շոգենաւը նոյն օրը Միտիլլի գնաց Ահմէտ Ալի փաշան մայրաքաղաք բերելու համար։

Թուղ. մարտանաւը տակաւին չմեկնած՝ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ ուտեստներ տրուեցան կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան կողմէ։

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Տպագրական Տեսչութիւնն հետեւեալը հրատարակած է երեկի Թուրք լրագրաց մէջ.

Խարբերդէն, Բաղէշէն, Վանէն, Էնկիւրիէն, Տիարպէքիրէն, Կարինէն և Տրապիզոնէն 4 դեկտեմբեր թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ և է դէպք չէ պատահած և կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

Ցիշեալ Տեսչութիւնն այս առուր Թուրք լրագրաց մէջ ևս հետեւեալն հրատարակած է.

Բաղէշէն, Խարբերդէն, Ատանայէն, Կարինէն և Տրապիզոնէն դեկտեմբեր 5 թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ։

ԵԱՆԵԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եանեայէն դեկտ. 4 թուականաւ հետեւեալը կը հաղորդեն առ Մանզումէ.

Այս օրերս զրոյց շրջեցաւ թէ յունական եկեղեցիք պիտի բացուէին, բայց դժբախտաբար այս մօտ ո՛չ և է հրաման չհասաւ դեռ տեղւոյս մետրապոլտին։ Ամէն ոք անհամբերութեամբ կ'սպասէ այս վերաբացման, միանգամ ևս օրհնելու համար Վեհ. Սուլթանն որ հաճեցաւ Յունական եկեղեցւոյն շնորհել իւր առանձնաշնորհումներն։

ԲԵՐԱՅԻ ԽԱՂԱՐԱՆՔ

Ոստիկանութեան վսեմ. նախարարը խիստ հրամաններ ուղղած է Բերայի կառավարչին՝ որպէս զի [illegible] սրահներն և այլ զազրելի խաղարանք փակուին։ Բերայի իշխանութիւնք անձնապէս պատասխանատու պիտի ճանչցուին եթէ այս տնօրինութիւն անմիջական գործադրութիւն չի գտնէ։

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Լոնտոնի մէջ կազմեալ անգլ. դրամատեարց ընկերութիւն մը առաջարկներ ըրեր է օսմ. կառավարութեան՝ Իզմիրի քարափանց գնման համար և այնպիսի նպաստաւոր պայմաններով որք կը գերազանցեն Պ. Կռանեի նախապէս առաջարկած պայմանները։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, դեկտեմբեր 5ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 10էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10, Հալէպի մէջ հնտախտի որ և է դէպք չէ պատահած։ Նոյն թուականին Ուրֆաի մէջ հնտախտէ 9 մահեր պատահած են, Այնթապի մէջ երկու օրուան միջոցին՝ 2, և Քիլիսի մէջ՝ 3։

Դեկտեմբեր 5ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 10էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10, Ատանայի մէջ 5 հոգի հնտախտէ բռնուելով, առաջուան բռնուածներէն 2 մահեր պատահած են։

Նոյն թուականին Սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ 19 հոգի հնտախտէ բըռնուելով, առնցմէ և առաջուան բըռնուածներէն 27 մահեր պատահած են։

Դեկտեմբեր 6ի հինգշաբթի օրուան ժամ 10էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10, 21 հոգի հնտախտէ բռնըւելով, 13ը մեռած են։

Խարբերդէն եկած հեռագրի մը համաձայն, Պէհէսնիի գաւառակի Պըէշմէ գիւղին մէջ դեկտեմբեր 2էն մինչեւ 5, 21 դէպքեր ու 7 մահեր պատահած են։ Հետեւեալ օրը որ և է դէպք չէ պատահած։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐԵՐ

Թէեւ ծանուցուեցաւ թէ Եէմիշ Իսկէլեսիի ու Գարաքէօյի միջեւ չոգենաւակներ բանեցնելու համար խնդրըւած մենաշնորհը մերժուած է, սակայն Սապահ կը ծանուցանէ թէ Պետական Խորհուրդն որոշած է մենաշնորհի տեղ միայն արտօնագիր տալ, իսկ գալով այն խնդրոյն թէ արդ. չոգենաւակներու բանիլը կամուրջի հասութից պիտի վնասէ, Ծովային և Առեւտրական Նախարարութեանց միջեւ կատարուած բանակցութեան մը համաձայն՝ այդ չոգենաւակներու հասոյթէն յարմար դատուած մաս մը Ծովային Նախարարութեան պիտի վըճարուի կամուրջներուն համար։

Տէրքոսեան ջրի ընկերութիւնն որոշած է Թուրքերէն լեզուաւ բանակցիլ կառավարութեան պաշտօնատանց հետ։

—Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պոլսոյ կողմէ Հալիմէ անուն Թուրք կին մը, որ քսան և չորս ամիսէ ի վեր յղի էր անցեալ իրիկուն մէկ տարեկանէն աւելի մեռած տղայ մը ծներ և ինք ալ քիչ յետոյ մեռեր է։

—Ջեռնհաս իշխանութիւնն իմանալով որ Անատոլու Գավաքի մասնաճառք ընկղմեալ նաւերու մէջ խղդուած ոչխարներն հաւաքելով կը վաճառեն, պէտք եղած հրամանները տուած է արգիլելու համար այս գործողութիւնը։

—Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ արձակեալ սեւ գերիներու ոմանց տղաքները Թշուառ վիճակի մէջ կը գտնուին, հրամայած է զանոնք ընդունիլ Սէնայի վարժարանին և այլ այդ կարգի հաստատութեանց մէջ։

—Իզմիրի Խըդմէթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Սարուխանի նոր կառավարիչ Քեամիլ պէյ ազդու տնօրինութիւններ ըրեր է Մանիսայէն Իզմիր տանող կառուղւոյն շինութեան համար։ Նմանապէս, կրթական գործը Ն. Վսեմութեան ուշադրութեան առարկայ եղած է։

—Տօքթ. Նաղուպեան կայս. բժշկական ընկերութեան ուրբաթ առուր նստին հաղորդեր է վիրաբուժական ամենադժուարին գործողութեան մը կատարումն, որ յաջողապէս ի գլուխ ելած էր։

—Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ հիւանդ է, բարեհաճեր է ձէլալ փաշայի միջոցաւ լուր առնուլ առ նոր առողջական վիճակին վրայօք։

—Այվալըք գիւղաքաղաքին մէջ Առեւտրական սենեակ մը հաստուած է։

—Երէկ Թաթավլաի մէջ Թանաշ անուն մարդ մը անձնասպանութիւն փորձեց դաշունով մը իւր պորտը վիրաւորելով։

—Պրուսայի նահանգին մէջ անցեալ մարտէն մինչեւ սեպտեմբեր վերջը գանձուած եօթ ամսուան հասոյթից գումարն 40,435,200 ղրուշի հասած է, որ բաղդատուելով նախորդ տարւոյ նոյն թուական հասոյթին՝ 37,477,300 ղրուշին հետ, 3,000,000 ղրուշի առաւելութիւն մը ձեռք բերուած է։

—Ոստիկանութեան նախարարութիւնն որոշած է որ դուրսէն մայրաքաղաք եկող և օթէլներու ու խաներու մէջ բնակող անձանց անունները, արհեստն և այլ մանրամասնութիւնք Օթէլներու ու խաներու տէրերն կողմէ կանոնաւոր կերպիւ հաղորդուին տեղական ոստիկանութեան պաշտօնէից։

—Հանրային Պարտուց Վարչութեան Սէլանիկի ճիւղին 305 տարւոյ հասոյթք 304 տարւոյ հետ բաղդատմամբ 30 առ հարիւր յաւելում մը ցոյց տուած ըլլալով, դրամական պարգեւներ տրուած են տնօրէն Ֆէյզի պէյի եւ իւր ստորադաս պաշտօնէից։

—Երզնկայի՝ Ակն եւ Կիւմիշխանէ տանող ճամբաներու վրայ կառուցեալ 17 կամուրջներու 12 ին շինութիւնք աւարտած են եւ անցուդարձն սկսած։

—Ադրիանուպոլսոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ այս օրերս թէ այդ կողմերն եւ թէ արեւելեան Րումէլիի մէջ սաստիկ ձմեռ կընէ եւ առատ ձիւն կը տեղայ։

—Սպարապետի Դրան ընդհանուր պիտոյից ճիւղին մէջ պաշտօնավարող գերմանացի Ֆոն Շլիկէն փաշայի պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, կայս. հրամանաւ՝ երկու տարուան համար վերանորոգուած է։ Շլիկէն փաշա երկու ամսուան համար արձակուրդ ստացած է իւր հայրենիքն երթալու համար։

—Առաջին ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Պէտրեան փաշազադէ Ահմէտ պէյ նախընթաց օր մեռաւ։

—Րիֆաթ պէյի սպանիչներուն դատը չաբաթ օրն երկրորդ անգամ ըլլալով տեղի ունեցաւ Եղեռնադատ ատենին առջեւ եւ յետ երկար դատավարութեան, դատին շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ ուրիշ օրուան։

—Կայս. հրամանաւ՝ զինուորական Քընեհիջ յանձնաժողովին անդամներէն նաւային Ֆերիգ Սիւլէյման փաշա Լոնտոն պիտի երթայ հսկելու համար ի հաշիւ կայս. կառավարութեան շինուելիք մարտանաւերուն վրայ։

ՆՈՐ ՎԷՊ ՄԸ

Մայրաքաղաքիս մէջ Փրանսերէն վէպ մը պիտի հրատարակուի ի մօտոյ՝ նիւթ ունենալով Բերայի կեանքէն իրական պատկերներ, յոյժ շահեկան մանրամասնութեամբք եւ եղերական դարձուածներով։ Տեղական կեանքի ուսումնասիրութիւն մը եղող այս վէպի հեղինակն է տաղանդաւոր երիտասարդ խմբագիր մը որուն «Քիմ-Պիլիր» ծածկանուամբ Ստամպուլի մէջ հրատարակած բանասիրական յօդուածներն ու ընտիր քրոնիկները մեծ ախորժով կը կարդացուին միշտ։ Վստահութեամբ կրնանք ծանուցանել ուրեմն այժմէն թէ «Քիմ-Պիլիր»ի վէպն օրուան գրական նորութիւնը պիտի ըլլայ ի Կ. Պոլիս, եւ բանասիրաց ու վիպասիրաց կողմէ պիտի գնահատուի մեծապէս։

Հրատարակուեցաւ Հազար ու մի Մանրավէպեր Ե. տետրը։ Բովանդակութիւն։ Թուաբանական հաշիւ մը։ Անխալ տեղեկագիր մը։ Ինքնահաւան պարոն մը։ Փաստաբանի մը օժիտը։ Տօքթէօրին յաճախորդները։ Մանր—մունր։
Գին 30 փարա

L'AVENIR DES FAMILLES
Լ'ԱՎԸՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կեդրոնատեղին
Թիւ 61 Հանրապետութեան փողոց ի Լիոն (Գաղղիա)

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ սոյն ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնը Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեանի յանձնուած է և թէ գանձման դրոշմաթղթոց ձեւը փոխուած է։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Սուլթան Պայազիտ Մալիյէի դէմ Թիւ 62 յիշեալ Թէլլալեան էֆէնտիի գրասենեակը։
206 2—7

ՏՕՔԹ. ՆԷՄՐԹԻ, մասնագէտ կոկորդի, խռչափողի, ականջի և քթի հիւանդութեանց։
Հիւանդներ կ'ընդունի ամեն օր Եւր. ժամ 10էն 1, ի Բերա, Կլավանի փողոց, Թիւ 7։
220

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՔԷՕԼՆ, 20 դեկտ.— Փեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ Հրէից ի նըպաստ գործող անգլիական մասնախմբին իմաց տրուած է պատգամաւորութիւն չղրկել ի Փեթերսպուրկ, որովհետեւ ո՛չ Ջարին կողմէ պիտի ընդունուի, ո՛չ արտաքին գործոց նախարարին։

ՓԱՐԻԶ, 20.—Հարցաքննիչ դատաւորն որոշեց արձակման հրաման տալ ի նպաստ մեծահարուստ Մէնտէլսոն անուն Ռուսին, որ ծայրայեղ գաղափարներ դաւանելուն պատճառաւ, ամբաստանուած էր իբրեւ մեղսակից Սէլիվէրսթով զօրավարին սպանման։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 20.— Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Նիւ Եորքի երեսփոխան Պ. Քըմմինկ առաջարկ մը մատոյց ի նպաստ Ռուսիոյ Հրէից, որ պիտի հաղորդուի Ջարին։

ՎԻԷՆՆԱ, 20.—Պաշտօնական քննութեամբ կը ծանուցուի թէ Սէլիվէրսթով զօրավարն սպաննող Փատլեւսքի (զոր Փարիզէ փախցուց Ֆրանսացի խմբագիր մը), ցայս վայր ի Թրիէսթէ նաւ չէ նստած։ Ուրեմն, սխալ է Պ. Ժօրժ Լապրիւյէռի պատմութեան այն մասն թէ ի Թրիէսթէ Փատլեւսքի նաւ նստեր է Ամերիկա երթալու համար։

ՊՈՒՔՐԷՇ, 20.—Ուղերձի վիճաբանութեան առթիւ, արտաքին գործոց նախարարն հերքեց այն լուր թէ Ռումանիոյ և Աւստրիոյ միջեւ զինուորական պայմանագիր կնքուեր է։ Ռումանիոյ պատերազմական նախարարին ներկայութիւնը Թրանսիլվանիոյ ռազմափորձերուն՝ ապացոյց է թէ այս երկու դրացի Տէրութեանց մէջ յարաբերութիւնք լաւ են։ Ցորչափ Երրեակ Նիզակակցութիւնը պաշտպանէ խաղաղութիւնը, Ռումանիա գոհութեամբ պիտի դիտէ ձեռք բերուած արդիւնքը։ Բայց չի հետեւիր թէ ինքն ևս անդամ լինի այն Նիզակակցութեան։ Եթէ Աւստրիոյ հետ Նիզակակցութիւն մը կնքել հարկ լինի, Ռումանիա իւր շահերն ապահովելու նպատակաւ եւեթ պիտի շարժի։ Գալով Թրանսիլվանիոյ Ռումանաց, Պուքրէշի կառավարութիւնն իրաւունք չունի բարեկամ Տէրութեան մը ներքին գործերուն խառնուելու, ինչպէս չընդունիր որ ուրիշ Տէրութիւնք իւր ներքին գործերուն խառնուին։

ՓԱՐԻԶ, 20. (Ա. Հ. Գ.)— Եղեռնադատ Ատեանն այսօր իւր վճիռն արձակեց բարապան Կուֆէի սպանման դատին մէջ։ Միշէլ Էյրօ մահուան դատապարտուեցաւ։ Իւր ընկերուհին Կապրիէլ Պոմփառ վատահամբաւ կինն յաջողեցաւ մեղմացուցիչ պարագայից առաւելութիւնը վայելել, որով քսանամեայ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեցաւ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԹՐԻԷՍԹԷ, 20.—Լոյտի Achille շոգենաւն որ Աղեքսանդրիայէն կուգար՝ իւր պտուտակները կորսնց։ Իտալեան շոգենաւ մը ի Զանթա քաշեց բերաւ զայն։

ԳԱՀԻՐԷ, 20.—1891 տարւոյ ելմտացոյցը կէս միլիոն ոսկւոյ առաւելութիւն մը կը ցուցնէ հասոյթից։

ՀՌՈՄ, 20.— Ումպէրթօ Թագաւոր Խորհրդարանի երկուց ժողովոց ուղերձներն ընդունեց։ Հաստատ փափաք յայտնեց ելեւմտից բարեկարգման, առանց տուրք յաւելման։ Ն. Վեհափառութիւն յարեց թէ խաղաղութիւնն ապահովեալ լինելով յներապս, դիւրագոյն պիտի լինի այս նպատակին հասնիլ։

ԴՐԱՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 10 Դեկտ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110	1/4
3 » Փարիզի »	23	85
Օսմանեան Փոխառութիւնք		
[illegible] երկաթ. գծ. ([illegible] Ս. Սէրի)	20	1
[illegible]	20	3
[illegible] »	20	3
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	78	30
» » ժամ 6ին	78	33
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն A Սէրի	41	7/8
» B »	22	3/4
» C »	20	3
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ		
[illegible] Անգլ. Լր.	4	38
[illegible] Օսմ. »	9	20
[illegible] » »	6	25
[illegible] » »	4	30
[illegible] » »	527	
[illegible] Ֆր.	76	1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի Գ. Ե.	154	

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի ... ղրշ.	100	
20 ֆրանգնոց »	87	20
Անգլիական ոսկի »	110	22
Մարք (գերմանական ոսկի) »	107	20
Իմբերիալ »	91	
[illegible] »	51	12
Ռուսայի թղթադրամ »	7	90
Մեճ. արծաթ. (տարբ.) »	108	8
[illegible] »	102	30
Հինգնոց »	102	10
Մեթալիք »	99	30
Թաաֆիյէ »	13	
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	8—9	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	
» » 4 1/2 %	105	45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18	47 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	76	62 1/2
» Բէժիի բաժնեթուղթք	328	75
Պանք Օթօման	608	75
Կրէտի Լիօնէ	807	50
Իտալական Ռանթ 5 %	94	30
Հելլենական 5 %	473	50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	406	25
Եգիպտական միացեալ	485	
Պանք տը Բարի	852	50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	463	75
Սուէզի ջրանցք	2412	50
Պորտուգալական արտաքին	—	—
Րիօ Թինթօ	586	25
[illegible]	690	
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	23 1/2

Լոնտոն, 20 Դեկտ. ժամ 5 վայր 35 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	95	5/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	18	1/8
» » » Ա.	41	7/8
» » » Բ.	22	3/4
» » » Գ.	18	1/8
Փոխառութիւն 1877	101	3/4
Պանք Օթօման	14	3/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	95	15/16
» առանձ. (պրիվիլէժիէ) 1890	92	
Րիօ Թինթօ	23	3/16
[illegible] (փոխառ. [illegible])	101	
Հելլենական 5 %	93	
[illegible] »	74	3/4
Ռուսական 1889	98	3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	23 1/2

Վիէննա, 20 Դեկտ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	35	70
» Բէժիի բաժնեթուղթք	142	50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	114	85
» Փարիզի »	45	35

Պերլին, 20 Դեկտ. ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	35
» Փարիզի »	80	30
Ռուսական թղթադրամ	233	25
Օսմանեան երկաթուղի	77	50
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18	20

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	
Րիօ Թինթօ	587	50

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հայ երաժշտապետներէն Ա. Մերձեան էֆէնտի որ իւր բազմաթիւ գողտր ու ներդաշնակ երկերով հանրածանօթ է արդէն ո՛չ միայն հայ երաժշտասէր հասարակութեան՝ այլ և Եւրոպիոյ զանազան քաղաքաց մէջ, այս անգամ ևս ի լոյս կ'ընծայէ դաշնամուրի համար մի դասական տետր (exercices journrliers) որ կը բաղկանայ բազմազան և ընտրելագոյն exercice ներէ և étude ներէ։

Սոյն երկասիրութիւն որ ի մօտոյ կ'ըսպասուի անհամբեր՝ իւր բազմաթիւ աշակերտաց կողմէ, Ֆրանսայի Երաժշտական Համալսարանին ներկայացեալ է ի վաւերացումն, ուր աշակերտած է ինքն Մերձեան էֆէնտի։

Ցարդ իւր նմաններէն տարբեր, իւր տեսակին մէջ խկատիպ դրօշմ մի կրող բացայայտապէս օգտաշատ այդ տետր որմէ միջին և յառաջացեալ աշակերտք հաւասարապէս պիտի կարենան օգտիլ, մասնաւորապէս և գերազանցապէս կը նպաստէ-և սուղ ժամանակի մէջ մատներու արագասահ, դիւրաշարժ և հաւասար գընացքին, երեք յատկութիւններ որք երեք գլխաւոր պայմաններն կը կազմեն դաշնակահարութեան արուեստին, առանց որոց անհնար է քաջ և հաճոյալուր երաժիշտ լինել։

Մերձեան էֆ. առաջինն կը հանդիսանայ ի հայ երաժիշտս որ այսպիսի, այսինքն դասական մի երկասիրութիւն կը յօրինէ։ Ուստի հրապարակաւ կը շնորհաւորենք զինքն իւր այս պատուաբեր աշխատութեան համար։

Իւր աշակերտաւհեաց մին
Մ. Ֆ.

Իւսկիւտար
8 դեկտեմբեր 1890

ԱԲՐԱՀԱՄ ՆԱԼԱՍԱՐԴԵԱՆ ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏՑԻ

Սոյն տարւոյ հոկտեմբերի 23 ին վախճանեցաւ Վաղարշապատում ծերունի Աբրահամ Նալասարդեանը։

Մենք անհրաժեշտ պարտք համարեցինք ձեզ մի քանի խօսքով ժամանակագրութեան յանձնել 75 ամեայ ծերունւոյ անցեալը, որովհետեւ նա կենդանի օրինակ է թէ մի յետ ընկած գիւղում հայը կարող է, չնայելով իւր փոքրիկ ոյժերին, մասնակցել ընդհանրութեան բարի գործերին, թէ անձնալէս եւ թէ իւր կարողութեամբ։

Հանգուցեալը ծնել է 1816 Թ., եւ 1827 ին Վաղարշապատի բնակիչների մի խմբի հետ գաղթում էր Տփխիս։

Նալասարդեան գերդաստանը, որ բաղկացած էր աւելի քան քառասուն հոգուց, գրաւում է Տփխիսու Հաւլաբար կոչուած բարձրադիր Թաղի ճակատը, մի ընդարձակ տափարակ տեղ, ուր այժմ գըտնվում են Ռուսաց զօրանոցները. բայց իւր բնագաւառի հողի եւ Ս. Էջմիածնայ կարօտը քաշելով վերադառնում է Վաղարշապատ (*) 1829 Թ. աշնանը։

Աբրահամի մեծ եղբայրը, ամուսնացած լինելով Ներսէս Աշտարակեցի Կաթողիկոսի քեռորդւոյ, իսկ ինքը սրբազասուն Կաթողիկոսական Տեղապահ Ղուկաս Արքեպիսկոպոսի քեռորդւոյ հետ, դեռ մատաղ հասակից ինքը Աբրահամը միշտ գտնվում էր երեւելի բարձրաստիճան հոգեւորականաց շրջանում եւ ի բնէ օժտուած լինելով գովելի զգայունքով եւ ուժեղ խելքով, ուսումնասիրեց ամենայն խստութեամբ հայ եկեղեցական կարգ եւ կանոնները, տօնացոյցը, ժամասացութիւնը և երգեցողութիւնը հին հայկական, բուն Էջմիածնայ եղանակով։ Ներսէս կաթողիկոսին ասում էր՝ «Վեհափառ Տէր, Շարականի ութ ձայնը մի շնչով կ'երգեմ» և, երգում էր։ Եկեղեցում կանգնած ժամանակը, հեռուից, ուր երեսփոխանական սեղանն է դրուած, մէկ էլ կը տեսնէիր կը լսուէր Աբրահամ աղայի ձայնը՝ «Տէր Գէորգ, Մանկունք վառ ձայն ասա» և անմիջապէս ինքը կ'սկսէր շարականը, որպէս զի եղանակին ուղեցոյց լինի։ Հանգուցեալը բուն հայկական եկեղեցական երգեցողութեան, Ս. Էջմիածնայ եղանակի միակ և վերջին յատուկ ներկայացուցիչն էր։

Երկար տարիներ Վաղարշապատու Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ ամենահաւատարիմ երեցփոխանը լինելով, նոյն եկեղեցւոյ (որ քարաշէնի վերածուեցաւ) կառուցման հոգաբարձու և դպրոցի հոգաբարձու նշանակուեցաւ յիսնական և վաթսունական թուականների մէջ վշտալի Մատթէոս Կաթողիկոսի օրոք։

Նոյն ժամանակները, երբ Մայր Աթոռին կից Վաղարշապատոյ մէջ բողոքականութեան «Փարմասոնների» հուրը բորբոքուեցաւ, Աբրահամ աղան, որ մայրենի եկեղեցւոյ հաստատուն պաշտօն էր, իւր ազդեցութեամբ կարողացաւ շատերին պատկառեցնել և մայրենի եկեղեցւոյ գրկումը պահել։

Ագգաշէն Գէորգ կաթողիկոսի հրաւիրանօք Ս. Էջմիածնայ երեցփոխութիւնը յանձն առաւ, նոյնպէս եւ Վաղարշապատոյ և շրջակայ գիւղօրէից հասարակութեան նշանադրութեան և ամուսնութեան թոյլատուութեան իրաւունքը տրուեցաւ նրան և նոցանից ստացուածք հասոյթքի վըրայ գանձապետ կարգուեցաւ։ Այդ ծանր պաշտօնները վերին աստիճանի հաւատարմութեամբ կատարեց։ «Մի կոպէկ հարամ գտնողին իմ հաշիւների մէջ, հազար մանէթ կը տամ,» ասում էր հանգուցեալը։

Երկար տարիներից յետոյ Կաթողիկոսը, զիջանելով ծերունւոյ աղերսանացը արձակեց նրան այդ աշխատութիւններից, տալով նրան իւր հայրապետական օրհնութիւնը և շնորհակալութիւնը։

Հանգուցեալ Ա. Նալասարդեանը, չէր մոռանում և իւր որդւոց կրթական վիճակը, նա Վաղարշապատին առաջին օրինակը տուեց, տալով իւր որդւոցը ուսում Վաղարշապատից դուրս, իսկ իւր կրտսեր որդւոյն նոյն իսկ համալսարանական ուսումն Ռուսաստանում եւ նոյն իսկ արտասահմանում։

Իւր չատ համեստ գիւղական միջոցներից Աբրահամ աղան վերջին պատերազմից ետքը հայ սովելոցը նուիրեց միանգամայն 500 րուբլի և 500 եւս Արարատեան ընկերութեանը, որից ստացաւ եւ շնորհակալական չքաթուղթ։

Հոկտեմբերի 23ին այդ հին սերնդի արժանի ներկայացուցիչներից մէկը, Աբրահամ Նալասարդեանը իւր անարատ կեանքի 75 տարին ամբողջապէս նուիրելով իւր սիրելի ազգին և որդւոցը, թողեց այս դառնութեանց ծովը, որ նրա համար ոչ այլ ինչ էր, եթէ ոչ չափաւորութեան, պարզութեան, եռանդի, հաստարակական գործունէութեան, ազատնիւ և խստաձիգ հաշուետուութեան մի երկոյն ճանապարհ, թողեց 20 տարին և յետագայ սերնդին, իսկ ինքը փոխուեց յաւիտենական հանգստութեան աշխարհը, կտակելով իւր ժառանգներին գիւղական իւր ամենասուղ միջոցներից մասն եւ բաժին հանել մի հազար րուբլի իւր սիրած Վաղարշապատոյ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն և մի հազար եւս Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանին։

Վաղարշապատ, 7 Նոյեմբերի 1890 ամի

(*) Ցայտնի է որ այսօր Հաւլաբարու մօտ հինգ հազար ժողովուրդը գրեթէ ամբողջովին կազմուած է Երեւանու եւ Վաղարշապատոյ (Էջմիածնեցւոց) գաղթականներից, որոնք ունին եւ եկեղեցի «Էջմիածնեցւոց եկեղեցի»։

Օ ՊՕՆ ՇՈՒԱ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԸՆԴ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՏԻԿԻՆ ԼՈՒԻԶ Ֆ. ԼԻՎԱՏԱՅԻ
226—Մեծ փողոց Ղալաթիոյ—226
Տըէօ վաճառատան նախկին շէնքին մէջ

Կը վաճառուին զանազան հիւսուածանիւթեր Ռօանի, չղարշէ եւ բուրդէ հանդերձեղէնք, ինչպէս նաեւ այլ եւ այլ ապրանք, առաջին կարգի գօնեաք, և ամեն տեսակ ոգելից ըմպելիք, Ֆրանսական լաւագոյն գործարաններէն բերուած։ Մեր ապրանաց գերազանցութեան վրայ վսա՞ս մինչեւ ցարդ պէտք չէինք տեսած յայտարարութիւններ հրատարակել անոնց ապառման համար։ Բայց որովհետեւ այս օրերս մեր վաճառատան մօտ ուրիշ մը բացուեցաւ, որուն արտաքին տեսքն ու կարգադրութիւնք մերինին նման են, ուստի մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և արգոյ հասարակութեան սխալման տեղի չտալու համար կը ծանուցանենք թէ մեր վաճառատունը կը գտնուի Մեծ և Փոքր Եէնիթիւնեա կոչուած երկու ճաշարանաց մէջտեղ եւ 226 թիւը կը կրէ, մինչդեռ նոր բացուածը Եէնիթիւնեա գեղարանին մօտ կը գտնուի։
4—15

ՍԳՈՒՏԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 25 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անօրինութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռուի ձկան իւղէն և կըլյանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԻՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՄԷՀՔԷՄԷՍԻ ՇԷՐԻԷՍԻՆՏԷՆ

Մաքմուտ ձէլալէտտին փաշանըն հայաթընտա թաքմը թէսարրուֆընտա օլուպ պատէ վէֆաթ վէրէսէսինէ ինթիգալ իտէն Ալէմ Տաղընտա քէաին տէրուննինտէ իւչ օտա վէ պիր սոֆա վէ պիր մաթպախ վէ իքի գույու վէ իւչ ախօր վէ իքի մասուրա սաի լէզիզ վէ մուշթէմիլաթը սաիրէյի հավի թիմուր պաշը թապիր օլունուր հայվանաթ վէ եօնճա չիֆթի վէ զէխաիր պաչգասընա օլարագ Ալէմ Տաղը չիֆթլիկի տիմէքլէ մաարուֆ պիր գըթա չիֆթլիկին թէպալիւէթլէ հէրասէթ վէ գըրաաթ օլունուր թախմինէն 150,000 տէօնիւմ թարլա վէ գօրուլուգ վէ օրման տէօրթ պին սանէտ իրաթ օսմանիտէ թալիպի էօհտէսինտէ թէգավուր իտուպ պունտան զիյատէ իւէ թալիպ օլան գէչամըն թարիխը իլանտէն էվվէլ պէշ կիւնէ գատար իւսկիւտար մէհքէմէի շէրիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
222
6 ճէմազի իւլ էվվէլ 308 2—2

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Իզմիտտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչիւն միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան էրզագը մախսուսէնին քեանունը էվվէլին օն պիրինճի սալը կիւնի իհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթասընա թալեպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
9 քեանունը էվվել 1890 850
Նօ. 16 1—2

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իտարէսի իչուն շուպաթ նիհայէթինէ գատար լիւզումի օլան իքի միլյոն դըյէ արբանըն քեանունի էվվէլին օն իքինճի չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի եւուզոէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Քեանունի էվվէլ 6 848
Նօ. 15 3—3

ՈՅԺ ԵՒ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ

PURGATIF GÉRAUDEL
ԱՏԱՐԵԱԼ
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՐ ԱԽՈՐԺԱԿ,
ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ՈՅԺ,
ԺԱՐՄ, ՎԱՐԴԱԳՈՅՆ
ԱՆՈՆՍԱԽՈՐ ՔՈՒՆ

Ժէրոտէլի մաքրողականը, Վիշիի բաղդէյի մը մեծութեամբ շերտերու բաժնուած, մաքրողական և զովացուցիչ նշանաւոր յատկութիւններ ունի. թէ՛ ծծուլն և թէ՛ ուտուին, այդ ախորժահամ շերտերը ճշմարիտ անուշղէն մ'են գժուարահաճ կանանց և փափուկ տղայոց համար։ Չափահաս մարդիկ լաւ չմարսող ծերունիք, նաեւ կանք վարողները պարտին զայն կանոնաւորապէս գործածել։ Մաղասը, Սրեան բորբոքումները, Պնդութիւնը, Գլխու ցաւերը քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետանան։ Դէմքին մորթը կը պայծառանայ և առողջութեան ումրթին թորմութեան հետ՝ զուարթութիւն կը վերստանայ մարդ։ Ժէրոտէլի Մաքրողականը կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։ Տուփը կը պարունակէ 18 անգամի համար դեղ և ի Ֆրանսա կ'արժէ 1.50 Ֆրանք։
Երկու շերտ ինքնմաշ կը րկուին ամէն խնդրողներուն, երբ դիմեն առ Պ. ԺԷՐՈՏԷԼ, և հետեւեալ զարանոց. ի ՍԷՆ-ՄԷՆԷ-Հուլ [Ֆրանսա։]

Ի Կ. Պոլիս Օ Պօն Մարշէ.—Ժօզէֆ Գանզուք։—Թիթաս.—Վէնսան Գասսպեան.—Տ. Մ. Մեգիքի.—Ղազարոս Ղազարոսեան։
2—8

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 27

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունինք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒՍԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	» 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	» 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անամիատիս խան. 38

ԻԼԱՆ

Պիր չօգ միւտտէթտէն պէրու Թաշթա Քալէտէքի քէպիր մաղազալարտա չէքէրճի վէ հէլվաճըլըք վէ թէֆէրրուաթը խուսուսըյյէթտա քէօգը [illegible] իթմիշ օլան Հիւսէյին էֆէնտիզատէ Քեամիլ էֆէնտի պու տէֆա Ալաճա համամ ճիվարընտա Քէթէնճիլէր Գաբուսընտա 17 նումերօլու Ծիւքի մաղազասընը քիւշատ իտէրէք սէնաաթընը իճրա իթմէքտէ տիր. Մումաիլէյհին կյմալ իյլէ-միկի էնվայի չէքէր վէ լօգում վէ շուրուպ վէ Ծամլըլար վէ մէյվէլի չէքէրլէր զամէթ նէֆիս վէ ռահիցը վէ լէթաֆէթի ֆեվգէլատէ սուրէթտէ օլարագ, Տէրսաատէթճէ սարֆ օլունմագտա մաատա Րէմալիքի մահրուսէյի Շահանէնին հէր ճիհէթինէ [illegible]էօնտէրիլտիկի կիպի պու քէրրէ Եվրօբա իչիւն իխթիրաքէրտէսի օլան բաշիէյի Թայպէլու լէզիզ Ծայրն հէլվասը եարըմ գըյյէտէն իքի գըյյէյէ կատար Թէնէքէ գութուլար տէրունինէ վազ օլունուպ ֆիրունթ օլունմագտա օլուպ, ֆիյաթը [illegible] ալթը ղըուշտան իպարէթ տիր.

Գութուլարընըն իւզէրինտէ մաղազասընըն իշարէսի օլմաողը հալտէ Թագլիտ օլաճագ տըր.

Մումաիլէյհ մէհարէթինի Թագտիրէն, Թաւֆը էյլէֆի հազրէթի Բատիշահիտէն պիր գըթա [illegible] նայիլ օլմուշ տուր. մաղազասընա Թէ, բիֆ իտէճէք զէվադ զիյատէսի իլէ [illegible] օլաճագը կիպի փուգարա պուլան սիբարիշլէրըն տախի քէմալը իհթիմամլա իճրա օլունմագտա տըր.
219 2—8

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	թւէկա. ժմ. Ը. Ե.	Երթալիք տեղը	չոգենաւ
Բշ.	10 22	Եր.	Օտեսա
Գշ.	11 23	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ.	12 24	10 Առ.	Անատոլու
Դշ.	12 24	10 Առ.	Սեվաստափոլ
Եշ.	13 25	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Գիրէճ Գաբու։ 26

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՑԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Գերազանց դեղ ի բուժումն հազի, կուրծքի բորբոքման, յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու, յաւերու և այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ 852

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ

Իփոֆոսֆիթ որ լէյմ և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողքածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐԱԼ 852

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

ԼԸ ԲԷՑՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գաուպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։
ԼԸ ԲԷՑՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 852

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԴԻՔ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՉ ԲՐԻԹԻՇ ՌԸՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուր հաստատուն շինուած են նոր բէյէոով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրին մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի Թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Գոճաման Օղլու խանի սարճի կիտրօլի Թիւ 13 մթերանոցը։ 167

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ԲՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿՈՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը մինչ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ Բոուէլ կ'ընդունի անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱԲՈՒԽ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մառի Ռօզ հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ։ «4 Յունուար 1890—Սիրեցեալ.. Կը հարցունէք թէ ինչպէս զերծ մնացի ինֆլուէնզայէն, թէ որպիսի՝ գաղտնիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Ըսեմ. միմիայն գործածութեամբ Բոուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիտ» կոչուած դեղով։ Այս հանճարի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան գաղտ եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի գերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք ուրեմն Բոուէլի այս ազեղնին. աներկբայ պիտի բուժէ զձեզ։
Ձերդ ՄԱՌԻԱ ՌՕԶ ՄԷՓԸԼՍԸՆ

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՈՈՒԷԼի, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.
601 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ՓԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգղ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27. մաքսատան դիմաց։ 172

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջագդ. Թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Ջմիւռնիա Եվանճելիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագդեստք, քալիքօ, քօրսէ, Թաշկինակ, սեղանի սփռոցք, շապիկ, շապկընկեր, ստամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդարգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի ըրած է նաև պատրաստած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքին։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 188

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ընկ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՃԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10

ԳՆԵՐԸՆՕՐՕՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած սոյն վաճառատուն, որ տաւ ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գուսաւոյ հետ հաստատած բազմաձիւղ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հռչակ հանած և իբրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համարումն, վերջերս ծովային բեռնել տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ սեծութեամբք և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներով հանդերձ), որք փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի և գեղարուեստական մէյմէկ հրաշակերտներ կրնան համարուիլ. ի միջի այլոց մեր արգոյ յաճախորդաց իբր կաղանդի նուէր ծառայելու գերապատշաճ առաւելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատունս այցելու պատիւն ընող ամեն կարգի անձինք տնհունապէս գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և աժանութենէն ինչպէս նաեւ ձմեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակաւորութիւններէն։ 199

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

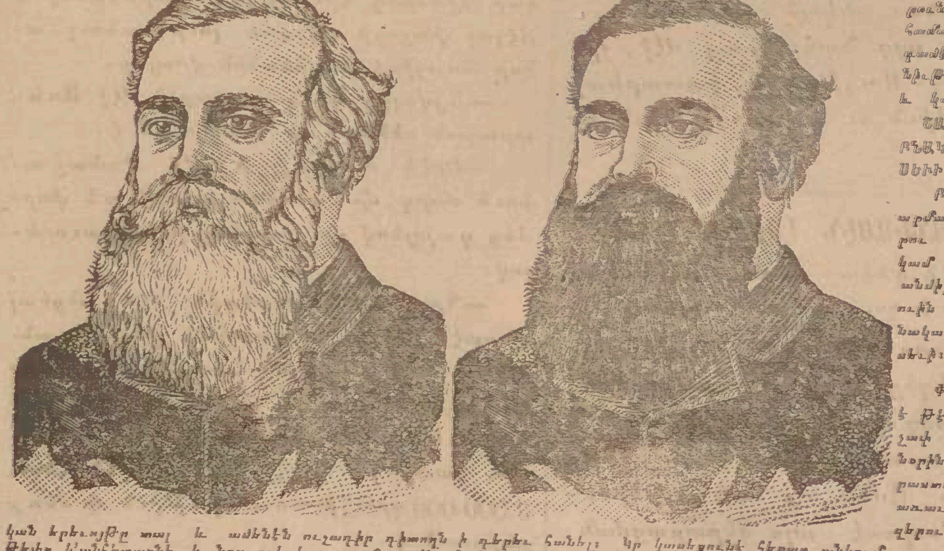

Նոր գիւտ մազերու գոյնը փոխելու համար մեկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուալէ։

ՃԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո'րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուղղակի դիտողն ի դերեւ հանել, կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Մորուքն ներկելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկն դնել ակաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը չոր պահել մինչեւ որ հեղուկը ոգիանայ։ Բոլոր մազերը մեկ կերպով, օճառով, մեկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մեկ անգամը բաւ է։ Եթէ մեկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութեննէն առաջ կամ ետքը։ Միայն դէմքն և ձեռները լուալ առ ի զգուշութիւն։

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մեկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքալով. ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	46				
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 ...	7 30	7 50	8 30	9 ..	9 30	10 ..	10 30	11 ...	11 30	12	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 .	5 30	6 30	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 10	5 40	6 40	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 43	5 14	5 44	6 44	...	...	...	...
Տաւուք փազար	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5 20	5 50	6 50	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 25	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 26	5 56	6 56	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 5	10 35	11 6	...	12 6	...	2 6	...	3 5	3 36	4 35	5 6	5 39	6 9	7 9	=	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	...	12 17	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 19	7 18	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	12 25	...	...	...	...	...	...	...	...	6 27	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	51				
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	7 6	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7 ...	...	8 ...	8 30	...	9 30	...	...	...	11 30	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	6 ..	7 18	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	...	11 40	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	7 43	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 54	6 23	7 57	...	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 58	6 27	...	...	...	...	...
Տաւուք փազար	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3	1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	6 4	6 33	...	...	...	...	...
Գում-գաբու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 8	11 38	12 8	1 38	2 8	2 38	3 8	3 38	4 38	5 8	6 8	6 38	8 6	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16	6 46	8 15	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբաց մէջ միայն ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ։ 15